

ZAHRANIČNÍ POLITIKA ČESKÉ REPUBLIKY

dokumenty

10/2007

MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ

PREZIDENT ČESKÉ REPUBLIKY

**PROJEV PREZIDENTA REPUBLIKY VÁCLAVA KLAUSE
U PŘÍLEŽITOSTI
STÁTNÍHO SVÁTKU 28. ŘÍJNA
(28.10.2007)**

Vážený vzácní hosté zde ve Vladislavském sále Pražského hradu, vážení spoluobčané u rozhlasových a televizních přijímačů,

v den našeho nejvýznamnějšího státního svátku k Vám hovořím již popáté a je to pro mne velká čest. V těchto svých projevech jsem se zabýval převážně vnitřními záležitostmi naší země, což vycházelo z mého velmi silného přesvědčení, že – i když žijeme ve velmi otevřeném a, jak se teď módně říká, globalizovaném světě a v již velmi propojené Evropě – náš život se odehrává zde.

Myslím tím u nás doma. Zdůrazňovat právě toto v dnešní době příliš moderní není, ale určitě to neznamená obhajobu žití s klapkami na očích, či chválu zápecnictví, národovectví, čecháčkovství či čehokoli podobného, jak se nám snaží namluvit ti, kteří sami sebe považují za velké světáky. Kontakty s vnějším světem naše životy nesmírně obohacují, ale to vnější, to odjinud, není a nesmí se stát náhražkou toho základního, toho, co získáváme z našeho vzájemného soužití.

Východiskem pro naše životy by nemělo být pouhé prosazování univerzálních lidskoprávních hodnot a už vůbec ne bezbřehý kosmopolitismus či líbivý internacionalismus. Zakotvení v tom domácím není ničím nahraditelné.

Tato slova neříkám bez jistého záměru. Teprve po nich si dovoluji věnovat svůj dnešní projev otázkám našich vztahů právě k onomu vnějšimu. Nikoli jako k náhražce toho vnitřního, domácího, ale jako jeho doplněk.

První rovinou našich vnějších vztahů jsou bezpochyby vztahy sousedské. To, že jsou dnes ve velmi dobrém stavu, bereme jako samozřejmost, ale neměli bychom zapomínat, že je to v dlouhodobém historickém kontextu vlastně něco zcela unikátního. Měli bychom si proto našich dobrých sousedských vztahů umět vážit a zvláště bychom měli ocenit, jak příkladné a skutečně nadstandardní jsou naše současné vztahy se Slovenskem a jak tradičně pevné a přátelské jsou naše vztahy s Polskem.

V oblasti politické však dva problémy vidím a ty bychom přehlížet neměli. Jsou jimi nesouhlas našeho jižního souseda s naší jadernou energetikou a opakující se nastolování otázek poválečného uspořádání střední Evropy v nikoli nevýznamných politických kruzích u našeho souseda západního.

Využívejme všech příležitostí, abychom těmto našim sousedům svou pozici přátelsky vysvětlovali, ale musíme ji umět i rezolutně obhajovat. Naše postoje jsou poměrně jednoduché a měli bychom v nich být zajedno:

1. elektrickou energii potřebujeme a potřebovat budeme. Vyrábět ji můžeme jen s těmi zdroji, které máme k dispozici a které jsou pro nás ekonomicky únosné. Jaderná energetika mezi ně patří;

2. v historii země naší – ale i v historii všech zemí dalších – se staly různé pěkné i nepěkné věci. Věci, na které můžeme být s odstupem času hrdí, i věci, které se nikdy stát neměly. Víme ale i to, že historie je a musí zůstat historií. Její původní příčinné souvislosti a časové posloupnosti jsou jednou provždy dané a změnit se nedají. Historii prožít znovu nelze. Zneužívat ji pro současné politické cíle je nepřijatelné a pro mírové a přátelské soužití v Evropě velmi riskantní, což si bohužel někteří málo uvědomují.

Druhou rovinou našich vnějších vztahů je Evropa a Evropská unie. V Evropě žádnými nováčky nejsme a přítomni v ní jsme byli vždycky. Evropa proto byla, je a bude naším nejpřirozenějším kulturně-civilizačním zázemím, což nezpochybňuje snad nikdo. I když zázemí znamená hodně, v den 89. výročí založení našeho státu bychom měli říci, že alternativu k naší státnosti nepředstavuje a představovat nemůže.

Právě proto, že nám o Evropu tolik jde, je naší povinností unikátnost tohoto kontinentu – s jeho autentickou tradicí svobody a demokracie na straně jedné a s jeho neopakovatelnou kulturou, zvyklostmi a tradicemi na straně druhé – maximálně chránit. Nejsem jistě jediný, kdo si uvědomuje, že experimentální přechod od dominance národních struktur ke strukturám nadnárodním znamená riskantní změnu, která není pouhým, dávno předurčeným evolučním pokračováním dosavadního evropského vývoje a že není zcela samozřejmou etapou na cestě co největšího prohlubování demokracie. Jsem přesvědčen, že ty evropské země, které kvůli svému – doufám, že ještě ne zcela zapomenutému – historickému vývoji demokracii dlouho neměly, jsou povinovány otázky tohoto typu klást dostatečně nahlas. Nejcenějším vkladem, který do integrující se Evropy můžeme právě my přinést, je naše draze zaplacená historická zkušenost.

Třetí rovinou je naše transatlantické spojení a v rámci něho vztah se Spojenými státy, který se v minulém století několikrát ukázal být mimořádně významným. I nyní, kdy ještě ani zdaleka nenastal „konec historie“ a spolu s ním věčný mír a dokonalé vzájemné porozumění všech a se všemi, je v našem vlastním zájmu o toto spojení usilovat a dávat mu konkrétní náplň. Příkladem může být naše dnešní debata o americké radarové základně na našem území, která tento problém odráží velmi přesně: hledáme vhodný „tmel“ našeho spojení a zamýšlíme se přitom nad tím, kde jsou - i nás se dotýkající - hrozby současného světa. Obojí si musíme u nás doma zcela otevřeně „vyříkat“, neboť u nikoho nesmí zůstat pachuč manipulační či absence dialogu.

Čtvrtou z pěti hlavních rovin našich vnějších vztahů jsou vztahy s dalšími světovými velmocemi – s Čínou, Indií a Ruskem, ale i s některými dalšími, svůj význam rychle zvyšujícími zeměmi, které - cokoli si myslíme o jejich minulosti či jakkoli oceňujeme (nebo neoceňujeme) jejich současnost - důležitými zeměmi 21. století budou. Nevšímat si jejich dnešního úsilí a podceňovat jejich rychlý všestranný rozvoj by bylo z naší strany hrubou chybou. Hledejme proto cesty, jak vztahy s těmito zeměmi posilovat a jak přitom prosazovat naše zájmy a jak uplatňovat námi zastávané hodnoty, aniž by utrpělo jedno či druhé. I v těchto věcech se braňme zjednodušeným ideologickým nálepkám novinových titulků.

Důležité jsou i vztahy s ostatními zeměmi světa. Vztahy přátelské se zeměmi spřátelenými, provádějícími mírovou politiku a respektujícími politickou demokracii a elementární občanské svobody, i vztahy složitější se zeměmi, které toto nedělají. Jsme země relativně malá a každého přátelského vztahu bychom si měli umět vážit a měli bychom ho pěstovat.

Vážení přítomní, vážení spoluobčané,

v den 89. výročí vzniku našeho novodobého státu nemám ambici pokoušet se nastínit něco jako program zahraniční politiky našeho státu. Snažil jsem se tuto tak důležitou problematiku trochu zpřehlednit a tím přispět k hledání oné velmi citlivé rovnováhy mezi nejrůznějšími tendencemi, zájmy a tlaky, které nás mohou, pokud na ně nebudeme dostatečně připraveni, zavést do slepých uliček prázdného vlastenčení nebo stejně prázdného kosmopolitismu.

Počátek jednadvacátého století nám klade staré, tradiční, mnohokrát již nastolované otázky v novém přebalu a s novými akcenty.

Od našich uvážlivých, ale sebevědomých odpovědí na ně se bude odvíjet osud naší země v příštích letech a desetiletích.

Děkuji za pozornost.

Vladislavský sál, Pražský hrad

KPR

**PREZIDENT ČR
GRATULOVAL ARGENTINSKÉ PREZIDENTCE
(30.10.2007)**

Prezident republiky Václav Klaus zaslal prezidentce Argentinské republiky paní Cristině Fernández de Kirchnerové blahopřání tohoto znění:

Vážená paní prezidentko,

dovolte, abych Vám jménem svým i jménem občanů České republiky poblahopřál k Vašemu zvolení prezidentkou Argentinské republiky.

Jsem přesvědčen, že vztahy mezi našimi zeměmi se budou k oboustrannému prospěchu i nadále úspěšně rozvíjet a jsem připraven hledat spolu s Vámi příležitosti k jejich dalšímu posílení.

Pevně věřím, že Vaše působení ve funkci argentinské prezidentky výrazně přispěje k dalšímu úspěšnému vývoji ve Vaší zemi a že se Vám podaří zacetit a zhojit všechny důsledky nedávné ekonomické krize.

Přeji Vám hodně úspěchů ve Vaší práci a v osobním životě.

S úctou

Václav Klaus

KPR

**PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY
POSLANECKÁ SNĚMOVNA**

**ČLÁNEK POSLANCE LUBOMÍRA ZAORÁLKA (ČSSD)
V DENÍKU MF DNES
JAK BUDEME MLČKY ŠÉFOVAT EU
(9.10.2007)**

V roce 2009 bude Česká republika půl roku předsedat Evropské unii. Na přípravu již nezbývá mnoho času. Vláda sestavila zprávu o českých prioritách pro toto předsednictví, která je však dosud tajná. Utajené zůstávají i oponentní posudky, které si na tuto zprávu nechala vypracovat. Takto může sotva postupovat někdo, kdo chce vytvořit ve společnosti široký konsenzus. Trvá stav, který platil pro projednávání reformního balíku, ústavní smlouvy, a stále platí pro projednávání radarové základny USA nebo státního rozpočtu pro příští rok ve Sněmovně – vláda špatně komunikuje. Chová se jako do sebe uzavřená sekta. Pro blížící se předsednictví to je velmi špatná zpráva. Neoficiálně vám v institucích Evropské unie dnes leckdo vysype, že si nepamatuje zemi, která by při přípravě předsednictví tak málo komunikovala s evropskými partnery.

Hlavní je komunikovat

Nejsem si jist, jestli česká vláda již překonala svůj předsudek a omyl, že předsednictví je především šance se zviditelnit, velká satisfakce a příležitost ukázat, zač je toho český loket. Předsednictví je něco jiného, v něčem méně, ale zároveň více. Je to úkol být mediátorem a moderátorem toho, co visí ve vzduchu. Úkol posunovat evropský vlak po kolejích, které se stavějí společně s ostatními. To se nedá dělat bez čilé komunikace a bez toho, že musíme neustále myslet na ty ostatní. Kdo předsedá, ten pro tu dobu myslí méně na sebe a více na Evropu. Někdy se mi zdá, že tohle je nad síly současné vlády. Ta nejenže nezvládá dialog s opozicí a vyhýbá se mu, ale nejsilnější vládní strana nemilosrdně válčuje i své koaliční partnery.

Předsednictví Evropské unie je také svého druhu koalice, ve které je třeba spolupracovat se svým předchůdcem a nástupcem – v našem případě s Francií a Švédskem. Tyto země řekly jasně, že klíčem pro naši trojku bude slovo „reforma“. Jde naléhavě o to, aby se Unie reformovala do podoby uskupení schopného stát se globálním aktérem. To je důvod, proč nový francouzský prezident mluví o společné zahraniční a bezpečnostní politice Evropy. Není sám, kdo chápe Evropskou unii jako nezbytný nástroj pro udržení významu a vlivu vlastní země.

Mluví se také o nutnosti nové evropské bezpečnostní strategie. Bohužel právě tomu česká vláda dokonale nerozumí. Premiér Topolánek říká, že na žádnou společnou zahraniční a bezpečnostní politiku Unie nevěří, že naší rolí je pomáhat NATO a Spojeným státům v jejich politice. Potom se však stěží s našimi partnery shodneme na tom klíčovém slůvku „reforma“ a na důvodech, proč ji děláme.

Vylezte z ulity

Obávám se, že pan premiér také nerozumí obsahu reformní smlouvy, která se v této chvíli v Lisabonu dokončuje a která by v příštím roce měla být všemi členskými státy ratifikována. Reformní smlouva je významným krokem k tomu, abychom my Evropané byli daleko víc než doposud aktéry světové politiky. Je to krok k evropské diplomacii, stejně jako k budování evropské obrany.

To hlavní, co se evidentně bude chtít od českého předsednictví, bude uvedení reformní smlouvy, která by právě v roce 2009 měla vstoupit v platnost, do života.

Čeká nás výběr a instalace předsedy Evropské rady, stejně jako vysokého představitele pro zahraniční a bezpečnostní politiku. Budeme se učit nová pravidla pro rozhodování kvalifikovanou většinou v Evropské radě, Radě ministrů, budeme muset připravit volby do Evropského parlamentu v novém složení, nově ustavit Evropskou komisi. Naším úkolem bude zavádění nových politik v energetice či v oblasti klimatických změn. Všechno docela zásadní a komplikované změny, které současná vláda ve svých dokumentech odbývá dvěma třemi větami.

Česká vláda by měla vylézt z ulity. Problémy s eurofondy by ji měly přesvědčit, že změna v metodách komunikace je životní nutností. Neseme odpovědnost nejen za Českou republiku, ale také za Evropu, za osud reformní smlouvy, za její úspěšnou ratifikaci, za obraz naší země v Evropě. Žádný soudný opoziční politik se nemůže těšit na to, že půlrok našeho předsednictví bude úderem do hlavy nebo blamáží.

Lubomír Zaorálek
místopředseda PS PČR
stínový ministr zahraničí ČSSD

www.mfdnes.cz

**LUBOMÍR ZAORÁLEK
V IMPULSECH VÁCLAVA MORAVCE
NA RÁDIU IMPULS
(22.10.2007)**

Místopředseda Poslanecké sněmovny a stínový ministr zahraniční za ČSSD Lubomír Zaorálek mluvil například o českých vojácích v zahraničních misích nebo o prohře Česka při hlasování do Rady bezpečnosti OSN.

Václav Moravec, moderátor (dále VM): Topolánkova vláda schválila snížení počtu vojáků v Iráku. Od poloviny příštího roku má v Iráku působit jen 20 Čechů. Od té doby zůstane v Iráku nebo do té doby zůstane v Iráku asi stočlenný vojenský kontingent. Tady jsou slova ministryně obrany Vlasty Parkanové.

Pokud jde o Iráckou republiku, tak tam vláda schválila celkový počet do 100 osob na dobu od 1. ledna do 30. června příštího roku a 20 osob na dobu od července do prosince roku 2008.

Prozradila po zasedání vlády ministryně obrany Vlasta Parkanová. Nejen o stahování českých vojáků z Iráku teď bude řeč s místopředsedou Poslanecké sněmovny za ČSSD, stínovým ministrem zahraničí, Lubomírem Zaorálkem. Vítejte v Radiu Impuls, hezký dobrý den.

Lubomír Zaorálek, host (dále LZ): Pěkný večer. Zmenšení českého kontingentu v Iráku, o kterém dnes rozhodla vláda, se má týkat především vojáků v irácké Basře. Čeští vojáci, jen pro úplnost, se podílejí na ostraze koaliční základny mnohonárodních sil.

VM: Má, pane předsedo, to dnešní rozhodnutí podporu?

LZ: V podstatě ano. Vy jste řekl, že se podílejí na ostraze ti vojáci, ale oni tam původně byli posláni jako instruktoři pro výcvik policie. Já si myslím, že té jejich kvalifikace je škoda pro takovou činnost, jako jsou ty strážní jednotky. To jim přisoudily ty britské, které dneska jim velí. Ty britské se stahují, britský premiér vyhlásil vlastně harmonogram postupného odchodu Britů. To znamená, my jsme vázáni právě na ty Brity, kteří odcházejí a navíc si opravdu myslím, že tam není zcela využita ta kompetence těch našich vojáků, takže...

VM: Nebudete tedy v Poslanecké sněmovně rozporovat dnešní rozhodnutí vlády o stažení vojáků z Iráku?

LZ: Tady je důležité jedině to, aby to bylo po dohodě, aby to byly kroky, které jsou komunikovány s iráckou vládou, protože samozřejmě situace v Iráku je velmi složitá a nezdá se mi dobré utíkat, že jo, aniž bychom uvažovali o tom, co dále, takže si myslím, že ty kroky jsou hájitelné, myslím si, že je něco, co bude mít naši podporu.

VM: Zatímco počet českých vojáků v Iráku se příští rok s největší pravděpodobností sníží, v Afghánistánu se zvýší. I o tom rozhodla Topolánkova vláda, tady jsou slova české ministryně obrany, Vlasty Parkanové. V usnesení vláda schvaluje vyslání v silách ISAF organizace Severoatlantické smlouvy v Afghánistánu v celkovém počtu do 415 osob na dobu od ledna do prosince 2008. Prozradila před několika desítkami minut po

zasedání vlády ministryně obrany Vlasta Parkanová. Celkem jen pro úplnost by v Afghánistánu mělo být tedy až 415 českých vojáků, teď v Afghánistánu působí asi 224 českých vojáků. Změny počtu vojáků v zahraničí schvalují obě komory českého Parlamentu. Vy jste, pane místopředsedo Zaorálku, jako nejsilnější opoziční strana zatím neřekli jasné slovo ke zvýšení českých vojáků, české účasti v Afghánistánu. Tady s tím budete mít problém v Poslanecké sněmovně?

LZ: Budeme samozřejmě o tom jednat ve výborech, teďka v této chvíli po mě nemůžete chtít odpověď, protože nás budou zajímat všechny detaily toho, jak se bude ten kontingent, já to dokážu pochopit, že když mluvíme o rekonstrukčním týmu, civilním, který tam má pracovat, tak bude potřebovat podporu a podobně. Takové věci chápu. Ale mám pocit, že tady je jiná otázka. Tady je otázka vůbec, jaký je cíl a smysl naší mise v Afghánistánu obecně. Ta situace v Afghánistánu je velice složitá a ta její perspektiva je nejasná a nejde teďka jenom o naše nějaké jednotky v Afghánistánu nebo přesun do Lógaru, ale jde o to, jaká je vlastně budoucí role NATO jako v Afghánistánu, jaký je cíl, jak dlouho tam chceme být, chceme držet premiéra Karzáiho za každou cenu, jde nám o poziční válku na 20 let, jaký je vlastně cíl té mise? Myslím si, že Česká republika by si měla ujasnit i v rámci NATO, co vlastně celou touto akcí sledujeme, na čem se podílíme, protože já jsem četl velmi zajímavou analýzu, takový report stavu ozbrojených sil Spojených států, ve kterém mě velice překvapilo to, že vlastně se mluví o dost velkém vyčerpání těch amerických jednotek a začíná se stále častěji ze Spojených států ozývat, že musíme uvažovat o tom stavu po, až odejdeme, až odejdeme z Afghánistánu, až odejdeme z Iráku. Protože se jakoby vidí, že jsou to obrovské náklady a prostředky...

VM: Vy, kdybyste byl ministrem zahraničí, pane místopředsedo, tak vy byste si teď v té současné situaci vzal na triko možné stažení českých vojáků z Afghánistánu, jestliže není vyjasněno to zásadní, jakou roli vlastně Češi v Afghánistánu hrají?

LZ: My jsme v alianci, že jo, a my máme spojence, my máme závazky, jenomže nelze nepozorovat, že zároveň v tom Afghánistánu dneska celá řada spojenců už příliš nadšeně se těch věcí neúčastní, dokonce už mnozí zůstávají bokem, nechtějí do těch obtížných prostorů, jako je třeba tady tento jih a ten Lógar, protože ta situace v NATO teďka není úplně jednoduchá. Mě připadá důležité si v NATO vyjasnit, co vlastně v Afghánistánu chceme dělat. Jestliže tam dáváme vojáky, musíme být i u té meritorní debaty, jaký je cíl a obsah té mise, jak dlouho ji chceme držet, jaké úkoly tam chceme plnit. Takže nejde jenom o to tam prostě poslat vojáky, ale zároveň se s těmi, se kterými tam dneska jsme, se bavít o tom, jaký je cíl, na jak dlouho to bude a čemu, rozumíte tomu, náš úkol, který tady máme, čemu je vlastně podřazen a jaký je celkový cíl. Vzhledem k tomu, jak je situace v Afghánistánu vážná, je podle mě naprosto na místě mluvit o obecných věcech, nejenom o tom, jestli tam zvýšíme nebo nezvýšíme vojáky, ale co vlastně, proč to děláme.

VM: Stahování z Iráku, navýšení počtu vojáků v Afghánistánu, o tom budete rozhodovat v dohledné době v Poslanecké sněmovně. Jako celek ten vládní materiál podpoříte?

LZ: Nechtějte teď po mně definitivní slovo, protože zatímco ten Irák...

VM: Tak s menší výhradou mi řekněte, zda ten materiál podpoříte nebo nepodpoříte?

LZ: Já, rozhodně musíme nejdřív jednat v zahraničním branně bezpečnostním výboru o všech těch komplexních podmínkách toho, za jakých tam budeme ty vojáky posílat. Musíme se prostě dovědět o tom, jakou tam budou plnit funkci, jak budou chráněni, jaká bude role, jaká je perspektiva časová, to znamená, to jsou věci, o kterých se můžeme bavit a pak můžeme říci stanovisko.

VM: Vy připouštíte, že byste to mohli odmítnout, ten vládní materiál jako celek?

LZ: Já to nepokládám za pravděpodobné, ale abyste chtěl teďka znát konečné stanovisko k tomu materiálu, tady bych si chtěl vyžádat ten čas na to, ať to řádně projednáme.

VM: Připomínám, že jejich hostem je Lubomír Zaorálek. Vláda už má na stole první analýzu prvního neúspěchu při volbě nestálého člena Rady bezpečnosti OSN. Premiér Mirek Topolánek odmítá, že za neúspěchem je špatná zahraniční politika jeho vlády.

Myslím si, že jsme snad jediná země na světě, kde se někteří radují z našeho neúspěchu. Ty dvě třetiny toho zápasu byly prokaučovány, prohrány, my jsme v závěru se dostali až do power play, prohráli jsme poměrně velmi čestně. Já jsem po druhém kole ten souboj skrečoval.

Prozrazuje premiér Mirek Topolánek. Premiér po zasedání vlády dnes prohlásil, že část viny, že Česká republika nezískala pozici nestálého člena Rady bezpečnosti OSN, přikládá i způsobu, jakým opozice, tedy sociální demokraté, prezentují českou vládní politiku v zahraničí. Jste si této chyby vědomi, pane místopředsedo Zaorálku?

LZ: Já bych vás chtěl ujistit, že pokud pan premiér Topolánek má pocit, že se tady někdo raduje z toho neúspěchu, tak já bych rád ujistil, že já jsem doufal, že ta věc skončí úspěchem a ani na chvíli mě nenapadlo, že by nějaký tento neúspěch ve mně vyvolával nějakou radost, protože tohle je skutečně neúspěch České republiky, je to neúspěch nás všech a kdybych dokázal pomoci nebo kdybych prostě našel někde prostor pomoci včas té věci, tak bych jí pomohl bez ohledu na to, kdo je dneska premiér.

VM: A když premiér říká, že de facto sociální demokraté nepomohli, naopak poškodili, protože jasně po zasedání vlády řekl, že část viny přikládá i způsobu, jakým vy, jako sociální demokraté, prezentujete českou vládní politiku v zahraničí.

LZ: Tak, to je mi skoro líto, že pan premiér se uchyluje až k takovým úvahám, protože mě připadá, že kdybych měl říci, kde vidím tu chybu dnes, když to zbilancuju, tak to mi připadá, že je v tom, že, víte, když se hlásíte do nějaké instituce, tak musíte k té instituci cítit trochu respekt, musíte ji brát vážně, neměl byste ji, nemělo by existovat mnoho výroků z minulosti, ve kterých jste tu instituci shazoval tím, že je socialistická, levicová . . .

VM: Teď mluvíte o prezidentu Václavu Klausovi?

LZ: Teď mluvíím dokonce o celé řadě i dalších politiků současné vlády.

VM: O kom tedy mluvíte? Vyjmenujte je.

LZ: Ale to byly i výroky pana Topolánka, pana Vondry a dalších, ale víte, přesvědčit o tom, že rozumíme těm globálním výzvám našeho světa a zároveň že je to pro nás opravdu důležitá priorita, to byl úkol, který jsme měli jako a to byl úkol, který samozřejmě byl především úkolem té vlády. To, že se to nepovedlo, je podle mě vysvědčením o úrovni současné zahraniční politiky a kdybych měl vám říci, kde asi jsou ty důvody, jakkoliv o tom není radno spekulovat, protože hlasování bylo tajné, tak si myslím, že to prostě proto, že tahle politika zahraniční nehledá spojení, nehledá porozumění, neukazuje, nehledá to společné, místo toho jsme svědky toho, že se nálepkují, ale dokonce i velmoci, jako Rusko nebo Čína se nálepkují způsobem, který v diplomacii nemá místo a nemá podle mě, ani byste to těžko našel někde jinde, prostě jako to, že se chováme jako někdo, kdo spíš hledá toho nepřítele a kdo nevytváří aliance, kdo dokonce možná nemá nakonec ty spojení ani v Evropské unii a mezi těmi aliancemi, do kterých patří, to je podle mě to vysvědčení, které jsme dostali a tady by se měly hledat příčiny toho, proč jsme neuspěli.

VM: Český prezident Václav Klaus v OSN před hlasováním o pozici nestálého člena Rady bezpečnosti OSN loboval za Českou republiku a vyslovil se pro větší akceschopnost OSN a reformy. Rada bezpečnosti musí a vůbec OSN ve své struktuře musí odrážet realitu dneška, to znamená roku 2007 a ne realitu světa, jaký byl v roce, když bylo OSN v této podobě zakládáno. Prohlásil 26. září při návštěvě sídla OSN český prezident Václav Klaus. Co kdybych místopředsedovi Poslanecké sněmovny za ČSSD Lubomíru Zaorálkovi, hostovi dnešních Impulsů namítl, že se role nestálého člena Rady bezpečnosti OSN přeceňuje a není zapotřebí tak zásadně smutnět kvůli té české prohře.

LZ: Není třeba zásadně smutnět jako, to, že je to neúspěch, to patří k životu, já bych kvůli tomu nesmutněl. Já spíš smutním z toho, když vidím, jak si z tohohle neúspěchu ta vláda není schopna nic dobrého vzít, jak prostě napadá všechny ostatní, dokonce jako kdyby pokračuje v té politice hledání nepřítele. . .

VM: Promiňte, když řeknu aktuální záležitost, vláda se zabývala analýzou, kterou jí předložil ministr zahraničí Karel Schwarzenberg, a premiér Mirek Topolánek na tiskové konferenci připustil, že neúspěšná kandidatura České republiky do Rady bezpečnosti OSN možná povede k přehodnocení české humanitární a rozvojové pomoci a následuje citát, myslím, že je potřeba přehodnotit naši rozvojovou a humanitární podporu, není přece možné, abychom posílali někam desítky milionů korun a ta země potom poslechla našeho soupeře, konec citátu. Vy byste jako ministr zahraničí učinil takový závěr, přehodnocení rozvojové pomoci České republiky?

LZ: Mě to připadá strašné, to co čtete. Rozumíte, jako to jako kdybychom se chtěli teď pomstít těm, kteří nás nevolili. Navíc, to hlasování bylo tajné, opakují, to znamená, tak to skoro ukazovat prstem jako mě připadá nemožné a já si myslím, že to je vlastně ukázka toho, co jsem říkal před chvílí. Prostě my děláme politiku, hledáme nepřítele, místo abychom hledali spojení a vytvářeli aliance. Místo abychom kde prostě hledáme společné zájmy, my se snažíme společně odpovídat třeba na ty globální výzvy. To bylo to, co jsme měli předvést, místo toho a místo toho, abychom si uvědomili, že v tomhle jsme dostali nedostatečnou, tam my prostě si řekneme ne, tak my ještě více budeme pokračovat v té politice uzavírání se do sebe

jako, já jsem nešťastný z toho, že ani lisabonský summit podle mě, i když dopadl úspěchem pro Evropskou unii, tak nebyl příliš potěšující pro Českou republiku vzhledem k tomu, jak se tam chovala, jako, mě to připadá, že . . .

VM: Promiňte, vy mluvíte tak vážně, že se z vašich slov může zdát, že vnímáte českou zahraniční politiku v rozvalu, že je v krizi?

LZ: V podstatě si myslím, ano, těch špatných zpráv se sešlo v posledních dnech příliš mnoho a mě připadá, že se projevuje jedna věc tragicky. Česká zahraniční politika není, ani elementárně se nezdá koordinovaná, zdá se, že tu není vůbec jasno v kompetencích, není jasno, nevíte, co řekne zítra prezident, co řekne zítra premiér, jako, máme tady zvláštní způsob . . .

VM: Není to spíš tím, že vy nemáte jasno, jako sociální demokraté?

LZ: Jako, my jsme dělali politiku, kterou dneska můžeme soudit, jako, byli jsme vládní stranou donedávna a já si dovolím tvrdit, že máme na tom svém kontě výsledky, to znamená ta . . .

VM: Není, promiňte, není neúspěch to, že Česká republika nezískala pozici nestálého člena Rady bezpečnosti OSN dáno i tím, že vy, jako sociálně demokratické vlády a vaši ministři zahraničí si ukousli velký krajíc, že jste ohlásili kandidaturu ve chvíli, kdy Česká republika má být i předsednickou zemí Evropské unie a Topolánek to ostatně dnes řekl na tiskové konferenci vlády, protože doslova řekl, že plán získat křeslo v Radě bezpečnosti OSN se mu zdál od začátku příliš riskantní a ambiciózní, nicméně po svém nástupu do Strakovky vzal tento úmysl za svůj.

LZ: Já si myslím, že samozřejmě tahle vláda nebyla schopna najít tu vizi, která spojuje jak české předsednictví, tak místo nestálého člena Rady bezpečnosti. Ona ji zřejmě asi díky té své filosofii zahraniční politiky najít nemohla. Nicméně já si dovedu představit, že tyto dvě funkce se daly velice dobře spojit. Ve chvíli, kdy bychom nedělali to jako nějaký sólista. Ve chvíli, kdy bychom využili prostě toho, že jsme členem Evropské unie a v té Radě bezpečnosti bychom dělali politiku, kterou bychom koordinovali v rámci Evropské unie, o to se tato vláda ani nepokusila. Já si prostě myslím, že tyto dvě funkce dávaly šanci a vůbec to nebylo tak těžké a nákladné, protože počet úředníků, kteří by pracovali v Radě bezpečnosti nebo v OSN, je nesrovnatelný absolutně, to je jenom skupinka, s tím, co nás čeká v předsednictví. To znamená, co se týče počtu těch, kteří by to zajišťovali, je to nesrovnatelné. Náklady na to OSN by byly minimální. Já nesouhlasím...

VM: Varujete tedy vládu, aby český neúspěch v OSN vedl...

LZ: Nesvalovala na všechny ostatní kromě sebe samé.

VM: Vedl ke změně rozvojové pomoci České republiky, to byste dal červenou kartu za to vládě?

LZ: Mně to připadá nehorázné, protože jakkoliv jsem, řekněme, nespokojen s některými věcmi v té rozvojové pomoci, tak bych to rozhodně neřešil tímto způsobem. My bychom měli hledat s řadou zemí, které jsme dlouhá léta pomáhali, jiným způsob, vyšší úroveň vztahů, ale je to jednání s těmito a je to vytváření prostě podmínek pro to, aby se ty věci prostě posunuly třeba, abychom jednali o vážnějších věcech, využití nerostných surovin a podobně. To se, vím, leckde nedaří, ale já si myslím, že to je taky věc toho, že k tomu systematicky dostatečně nepřistupujeme,

ale řešit to tak, že to prostě takhle za trest, z pomsty, zrušíme, to mi připadá hloupé, nemístné.

VM: Pokud byste byl ministrem zahraničí, tak jedním z těch zodpovědných lidí za vyjednávání v OSN je beze sporu i český velvyslanec při OSN, Martin Palouš. Vy byste navrhl vládě jeho odvolání kvůli neúspěchu?

LZ: Ne, tohle bych já nechtěl. Podívejte se, já jsem opoziční politik, do toho se vládě nebudu plést, abych jí to personálně se snažil nějak navrhnout, to si myslím, že vůbec není moje role. Navíc já vidím to velké pole, o kterém bohužel musím mluvit, je to, že nedochází k elementární koordinaci na těch nejvyšších místech, tak mi proto dovoluňte, abych nesestupoval na ta nižší na úroveň velvyslanců, když chcu-li po velvyslancích, aby pracovali koordinovaně, tak by museli nejdřív fungovat ti nejvyšší ústavní činitelé.

VM: Podle vás je zahraniční politika v krizi a v rozvalu kvůli tomu, že spolu nekoordinují své kroky prezident republiky, ministr zahraničí, premiér a vicepremiér pro Evropu?

LZ: Já nevím, jestli bych použil slovo rozval, ale v krizi je rozhodně a hlavně nás čeká velká, možná nejtěžší věc. Nás čeká předsednictví České republiky v Evropské unii a mě nejde teďka o to tady křičet, jak jsme na tom špatně, mě jde o to, aby vláda přestala svalovat neúspěchy na někoho jiného, aby si uvědomila, že touhle metodou dále postupovat nejde a že se prostě musíme i v tom krátkém čase, co zbývá, tak se musí něco změnit. Jinak se obávám a to nestraším a ani na to nečekám s radostí, prostě já bych si nic nepřál takového než opakování dalšího neúspěchu v případě předsednictví v Evropské unii.

VM: A jejich hostem je dnes místopředseda Poslanecké sněmovny z ČSSD, Lubomír Zaorálek. Spor o zahraniční politiku mezi vládní občanskými demokraty a opoziční ČSSD se vede i kvůli vztahu České republiky k Evropské unii. Představitelé Evropské unie se v pátek dohodli na reformní smlouvě, která nahrazuje tu takzvanou euroústavu, občanští demokraté se chtějí obrátit na Ústavní soud, aby reformní smlouvu posoudil. Tady jsou slova premiéra předsedy ODS, Mirka Topolánka.

My chceme posouzení Ústavního soudu, protože pokud se ukáže, že tato smlouva reformní žádným způsobem nevytváří prostor pro změnu naší ústavy a ingredienci do naší ústavy, tak není žádný důvod pro referendum.

Prohlásil v sobotu předseda ODS Mirek Topolánek. Sociální demokraté považují tento krok, obrácení se vlády na Ústavní soud, za alibistický, citují doslova. Pane místopředsedo, proč za každou cenu kritizujete ODS, vždyť by přece měla mít nejsilnější vládní strana jistotu, že ta reformní smlouva není v kolizi s českou ústavou?

LZ: Ano, není to pravděpodobné, pane redaktore.

VM: A vy jste ústavní soudce, že to říkáte?

LZ: Samozřejmě, že ne, a já neupírám ODS právo, aby se obrátila na Ústavní soud. To samozřejmě může učinit a když bude chtít, tak to prostě učiní, to já s tím nic nenadělám a ani nechci. Ale jiná věc je, že náš ústavní pořádek přece má jako svou součást Listinu práv a svobod a ta je širší, než je ta, na kterou je odkaz v té evropské smlouvě.

VM: Vy považujete za nepravděpodobné, že by Ústavní soud řekl, že je v rozporu...

LZ: To snad mohu dovolit si říct, že to pokládám za nepravděpodobné, protože opakuji, naše listina je širší, než je ta, na kterou jsme teď, na kterou je ten odkaz v té smlouvě. A pak je tu ještě jedna věc, protože obecně bylo mnohokrát řečeno, že ta listina, na kterou je odkaz v té evropské smlouvě, nerozšiřuje působnost práva EU, že nevytváří žádné nové ani nemění stávající pravomoci Evropské unie a ten výklad práv, těch listinou zaručených, které vyzývají ty státy, tak ten musí být v souladu s tradicemi v těch státech. To bylo dokonce mnohokrát řečeno, že musí se přihlížet k vnitrostátním právním předpisům, pokud se provádí výklad z té listiny. Takže to je problém, který mnohokrát se o něm v Evropské unii mluvilo. Já si prostě myslím, že to riziko je opravdu minimální, až se rovná nule. Jako na druhé straně bych byl rád, pokud to ODS se chce o tom ujistit, ať se ujistí, doufám, že Ústavní soud, ani na něj nemůžeme tlačit, tady toto aby poměrně rychle vyřešil, takže...

VM: No, ona je právě otázka, kdy to Ústavní soud bude řešit, protože podle mluvčího Ústavního soudu Michala Spáčila může ten Ústavní soud celou věc posoudit až při ratifikaci. Jenže dodnes, teď ani nevíme, jakým způsobem se bude ratifikovat. Jestli referendem nebo jestli hlasováním obou komor Parlamentu.

LZ: Ano, to může být velký problém a tady je podle mě právě nutné hledat dohodu. Já vás upozorním ještě na jednu věc. V současné době v Polsku proběhly volby, v nich zvítězil pan Donald Tusk a Občanská platforma a slyšel jsem už její nové stanovisko, že ona se k Listině práv a svobod hlásí. K té i k tomu odkazu, takže s tím nemá problém. Je tady posun a zřejmě tedy i posun docela zásadní v oficiálním postoji Polska, že zatímco vláda pana Kaczyńského byla jedna z těch mála, kromě Britů, kteří uvažovali o té listině, že to byl pro ně problém, tak zůstaneme v tom sami na kontinentně. Protože Polsko, si dovedu představit, jeho postoj se k listině změní.

VM: A můžete tedy teď říci, sociální demokraté budou trvat na referendu k té reformní smlouvě, protože od vás zaznívá taková kakofonie, jeden člen ČSSD, konkrétně předseda zahraničního výboru Hamáček říká, že není zapotřebí tu věc schvalovat referendem, protože nejde nad rámec dokumentů Evropské unie a naopak Michal Hašek prohlásil v neděli v České televizi, že on je pro referendum. Tak co s tím?

LZ: Asi se budete zlobit, ale mě vadí, že mi tu otázku kladete, pane redaktore. Protože já...

VM: No tak to vám vadit může, ale já chci odpověď.

LZ: Ale to je jednoduché. Jako přece my jsme už po osmé předkládáme ve Sněmovně obecný zákon o referendu. Já jsem si, dlouhodobě si prostě nepřeji, aby politici byli jediní, kteří vám odpovídají na otázku, jestli má nebo nemá být k nějakému problému referendum. Já bych si přál, aby to bylo třeba těch 200 tisíc, které tam máme lidí, kteří mají možnost peticí o to požádat. Proč já politik mám rozhodovat a často možná budu docela účelový, kde se mi hodí referendum a kde ne? A teďka se ptáte vy, chcete, nechcete? Já bych chtěl, aby tu byl obecný zákon o referendu, který to umožňuje i těm 200 tisícům lidí, třeba v petici si o to požádat. To je to, proč mi připadá, že ta debata je špatná, jestliže my jsme po osmé, se nám nedaří prosadit obecný zákon o referendu.

VM: Tak ale získejte spojence, vyhrajte tak volby a prosadte zákon o referendu, ale pravděpodobně zákon o referendu obecném ...

LZ: Slibuji vám, že se o to budeme snažit, ale je tu ještě jedna věc možná, kterou bych řekl. My teďka máme ve Sněmovně obecný zákon o referendu. Jestliže dnes slyším například z ODS, že někteří říkají, že by chtěli k této věci referendum, tak proč to, ksakru nepodpoří? Proč nepodpoří teď ten zákon, který tam máme...

VM: Protože, ksakru oni chtějí jednorázové referendum, když už referendum, tak jednorázové. Vždyť víte, jak ODS...

LZ: A není to tak náhodou, že v této zemi více lidí se ozývá pro referendum k radarové základně Spojených států v České republice? Tak to teda těm peticím a těm, které teďka jsou, řekněme ne a budeme mít reformu k evropské smlouvě? Tak potom já bych teda chtěl referendum k oběma věcem zároveň. Jak k radaru, tak evropské smlouvě. Jestli na tom teda bude dohoda. A to je to, co nás čeká. Tohle bych si rád ujasnil i s našimi partnery, že přece není možné chtít naprosto účelově, teď se řekne, tak se nám hodí zrovna evropská smlouva, ale radar ne. To je přece nemožné takto postupovat.

VM: Vy byste, pokud byste hlasovali s občanskými, pokud z ODS zazní hlas ve většině - chceme referendum k evropské ústavní smlouvě, tak vy byste to podmínili referendem k radaru?

LZ: Teď mluvím za sebe, já to, to je věc, o které se bude prostě mluvit jak u nás v sociální demokracii, tak mezi politickými kluby. Za sebe vám říkám, že pokládám za nemožné tady prostě říkat, že radar ne a evropská smlouva ano. Tak já říkám, tak jedneje v tom případě o obém. Úplně nejnórmálnější bylo schválit obecný zákon o referendu, který teďka projednáváme a který ještě pořád je ve hře a dát i možnost lidem, aby řekli, k čemu to referendum chtějí, jestli ke smlouvě nebo k radaru. To by byl nejpřirozenější postup.

VM: Říká místopředseda Poslanecké sněmovny z ČSSD, Lubomír Zaorálek, který se na závěr rozohnil.

LZ: Omlouvám se jako, ale snad...

VM: Já vám děkuji, někdy příště na shledanou.

**TISKOVÁ KONFERENCE POSLANCŮ ZA KSČM
A. ČERNÉHO A V. KONÍČKA
ZHODNOCENÍ NÁVŠTĚVY MINISTRA OBRANY USA R. GATESE,
RADAR A ZAHRANIČNÍ MISE ARMÁDY ČR
(25.10.2007)**

Tisková konference KSČM se konala 25. října 2007 po návštěvě amerického ministra obrany Richarda Gatese. Místopředseda Výboru pro obranu PS PČR dr. Alexander Černý zhodnotil jeho návštěvu a vyjádřil se k problematice amerického radaru a zahraničních misí českých vojáků. Předseda Kontrolního výboru PS PČR dr. Vladimír Koníček připojil svou zkušenost s hlavním vojenským hygienikem MUDr. Navrátillem, který odmítl poslanci sdělit technické detaily záření zvažovaného radaru.

Alexander Černý, místopředseda Výboru pro obranu PS PČR, odborný mluvčí KSČM pro obranu:

Dobrý den, vážené dámy a vážení pánové, drobnou poznámku na úvod:

Pan Gates je významný politik, jako ministr obrany Spojených států na sebe váže obrovskou pozornost nejen v ČR, vidíte, že už 4 dny se bavíme o tom, co tu v pondělí (22. října 2007) řekl, ale stejně tak je to v zahraničí. Není to jen naše specialita, i jinde ve světě je mu věnována obrovská pozornost.

Začnu typicky českým problémem českého Výboru pro obranu PS PČR a jeho vztahu k Ministerstvu obrany ČR, protože to s tím souvisí. Pan Gates přijel, aby nás seznámil se svým názorem nebo aby tu projednal dva okruhy zájmů – jeden se týkal zahraničních misí, druhý radaru – tedy protiraketové obrany USA.

Drobnou poznámku o vztahu našeho Výboru pro obranu a našeho ministerstva obrany. Už před mnoha měsíci jsme požadovali po paní ministryni, aby byla tak laskava a projednala ve Výboru pro obranu záměr, jakousi koncepci toho, jak by měly vypadat zahraniční mise, tedy ty mise, na kterých se bude účastnit nebo bude mít ambici účastnit se jich Armáda ČR. V jakémkoli rozsahu. A nešlo nám pouze o to, co se pravidelně projednává ve Sněmovně, tedy jaký je plán vysílání našich vojáků do zahraničních misí v příštím kalendářním roce. Chtěli jsme daleko delší perspektivu. Na několik let dopředu. Protože to souvisí i s výstavbou armády, s tím, k čemu by měla armáda prioritně věnovat pozornost atd.

Do dnešního dne se tato rozprava na půdě výboru neuskutečnila! Paní ministryně nás požádala o odklad, racionálně to nijak nezdůvodnila a teprve teď, když tu byl pan ministr obrany USA, jsem si uvědomil, že vlastně čekala na to, až se se svým americkým protějškem dohodne, co de facto budou po nás Američané chtít, a podle toho bude předložena koncepce našemu výboru. Jen mám obavu, že teď už nepůjde o debatu o tom, jak by to mohlo vypadat, ale teď už půjde o klasické přetlačování – takto si to Američané představují, naše vláda, pochopitelně, jejich požadavky plně podporuje a „vy, páni poslanci, jste tu od toho, abyste zvedli ruku, v nejhorším případě je nás dost, máme drobnou většinu“. Tak to řešíme v poslední době velmi často, jestli jste si všimli včera při záměru o tom, abychom v parlamentu řešili otázky energetické politiky apod. To všechno jsou případy, kdy se přetlačujeme o jeden jediný hlas. Někdy o dva. Podle toho, zda je přítomen pan Pohanka i pan Melčák, případně všichni ministři.

V tuto chvíli si troufám tvrdit, že ta nejhorší vize, která mne teď napadá, je, že se někdy v březnu (jak řekl pan Topolánek, až předloží otázky související s protiraketovou obranou, až se k nim dostaneme v parlamentu) opět budeme

přetahovat o jeden, možná o dva hlasy. A budeme trnout, co se bude dít v budoucnosti.

Nyní k tomu, proč tu pan Gates vlastně byl. Pochválil nás, pochválil ČR za naši aktivitu v misích. Ocenil vysoce náš záměr posílit účast našich vojáků, především v Afghánistánu v dalších letech – bude to dlouhodobá záležitost, záměr je plánován na několik let dopředu.

Já připomenu naši pozici k tomu, jak se díváme na Afghánistán, ale i na Irák a další mise. My jsme hluboce přesvědčeni o tom, že celá řada věcí, které se dnešní Spojené státy americké pod vedením G. Bushe snaží řešit vojenskou silou, je naprosto špatně, je to kontraproduktivní a k ničemu to nepovede.

Dovolím si drobnou rekapitulaci. První válka proti terorismu byla spuštěna před 6 lety, v roce 2001 v Afghánistánu. „Zvítězili jsme“. Tedy spojenci spolu s Američany.

Druhá válka proti terorismu byla spuštěna v roce 2003. Opět jsme „zvítězili“. Slavně jsme „zvítězili“, porazili jsme nepřítele na hlavu. A dnes, v roce 2007, už jen bilancujeme. V těch válkách už zahynulo hodně přes milion civilistů. Nemluvím o vojenských ztrátách, ale o bezbranných lidech, civilistech, kteří se při dnešním moderním způsobu vedení boje - údajně - nemusí mnoho bát, protože přesné naváděcí systémy a sofistikované zbraňové komplexy údajně budou namířeny jen proti ozbrojeným silám protivníka. Nic takového se neděje, miliony lidí umírají a je to právě způsobeno těmito sofistikovanými zbraňovými systémy.

Od té doby, tedy od chvíle, kdy se donekonečna opakuje – v jednom případě 6 let, v jednom případě 3 roky - že armáda není vhodný prostředek na boj proti terorismu, že tudy cesta nevede, tak jsme nepoučitelní. Neustále opakujeme totéž. ČR na to reaguje naprosto příznačným způsobem: Rok od roku se naše zahraniční účast v těchto misích zvyšuje! Rok od roku rostou naše i finanční náklady s tím spojené. Zatímco v prvopočátku jsme vysílali do zahraničí opravdu jednotky, o kterých bylo možno uvažovat jako o jednotkách, které částečně mohou pomáhat i civilnímu obyvatelstvu, např. vojenská civilní nemocnice, tak v poslední době se zaměřujeme opravdu jen a výlučně na "ostré hochy": Na specialisty, kteří se zabývají hloubkovým průzkumem, kteří plní speciální bojové úkoly, vyhledávají nepřítele, mají za úkol ničit ho atd. Zkrátka a dobře postupně se mění charakter našich jednotek, které vysíláme do zahraničí, roste jejich počet a rostou finanční nároky. Celé to má pochopitelně velmi neblahé důsledky i na naši armádu, protože to samo s sebou přivádí i druhotné jevy, kterými jsou to, že se Armáda ČR postupně specializuje a připravuje na to, aby byla schopna plnit ony úkoly, které souvisí s přípravou a vysláním našich lidí do zahraničí.

Dnes, před několika minutami, byla ve Sněmovně vedena rozprava na téma vojenské záchranné prapory a jejich postupná likvidace, a v podstatě nešlo o nic jiného, než o problém peněz. Ano, armáda si už nemůže dovolit držet za miliardu vojenské záchranné prapory, potřebuje tu miliardu na další přípravu našich odborníků, našich specialistů, které pak vyšleme – je jedno, jestli do Afghánistánu, Iráku nebo kamkoli jinam - a kteří budou někde v zahraničí schopni plnit to, do čeho je zpravidla zavlečou Američané, ve výjimečných případech Aliance.

Dnes je situace v Afghánistánu doslova zoufalá. Znáte jistě výroky některých politických představitelů na Západě, kteří tvrdí, že je horší po těch šesti letech, než byla před těmi šesti lety, tedy v době, kdy vládl Táliban a kdy se choval tak, jak se choval. Nikdo to neschvaluje, nikdo s tím nesouhlasí. Ale dnes je situace údajně v celé řadě oblastí ještě horší. Dnes vlastně spojenci kontrolují jen Kábul a nejbližší okolí. Všude jinde vládnou kmenoví náčelníci a jejich gerily, které se dopouštějí stejných zvěrstev jako mnozí žoldáci, ve službách např. USA, kteří úplně stejnými

metodami znásilňují a vraždí v Afghánistánu civilní obyvatelstvo, nikoliv bojovníky Tálibanu.

A do této situace ČR, aby si pravděpodobně vysloužila odměnu a pochvalu amerického ministra obrany, se rozhodne vyslat podstatně víc lidí, než jsme tam měli kdykoliv v minulosti!

K radaru:

To je druhé téma, se kterým přijel pan Gates do ČR. V podstatě nás chtěl jen asi ubezpečit o tom, že pokud mluvíme ve Sněmovně o jisté aroganci, o tom, že s námi vláda (především její premiér, protože ten vzal na svá bedra to, že nás bude a nebude informovat o tom, co se vlastně při vyjednávání děje) - tak obdobnou aroganci předvádějí na jakékoli úrovni. Pravděpodobně ani vám neušly zahraniční komentáře, které to, že většina obyvatel ČR je proti radaru, házejí na bedra právě české vládě a americké administrativě, neboť oba dva se chovají velmi neomaleně a slovo arogance je ještě velmi slušné, které se v této souvislosti dá použít.

V pondělí (22. října 2007) nám pan ministr obrany tvrdil, že něco navrhoval v Rusku a že budeme jednat a že celou řadu věcí máme rozjednanou a budeme pokračovat. V úterý (23. října 2007) nám vzkázal pan prezident Bush, že bez ohledu na to, jestli budeme mít nebo nebudeme mít výhrady – nemluvil o nás, mluvil o Rusech – radar stejně bude – podle něho. Tvrdil to americkým důstojníkům, před kterými vystupoval v úterý (23. října 2007). Nevím, jak koordinuje americký prezident vystoupení svých ministrů s tím, co chce on kde vyjadřovat, ale působí to na mne stejným způsobem, jako když nám dnes ráno v televizi český premiér, tedy nám, opozici, a vám, novinářům (strčil nás do jednoho pytle) tvrdil takřka, že jsme „neschopní potomci“, kteří si ani nezaslouží, aby se s námi seriózně bavil, protože účast např. ruských důstojníků při monitoringu nebo kontrole, ať už výstavby nebo provozu radarové základny, to je přece něco, co nestojí za řeč. To je maličkost, o které nemá cenu se zmínit.

Vzhledem k tomu, co už bylo na toto téma všechno řečeno, si dovolím jen upozornit na to, že je to otázka - tedy přítomnost Rusů tady – jakési kouřové clony. Je to něco, co má zastřít daleko podstatnější otázky. To je věc, která bude mediálně dobrá, dá se o tom tématu mluvit hodně dlouho. Ale z vojensko-strategického hlediska je to téma naprosto směšné, zanedbatelné. Jakýkoli pozorovatel, i kdyby jich tu bylo sebevětší množství, i kdyby seděli v Brdech nepřetržitě nebo sem jenom dojížděli na inspekční prohlídky – koneckonců, na inspekce už sem teď Rusové létají, to přece není žádné tajemství. A i kdyby tomu tak bylo, tak v případě např. zhoršení situace mezinárodní nebo většího napětí, není vůbec žádný problém, když všechny pozorovatele vyženete, zavřete dveře a oni přestanou fungovat. To je opravdu záležitost, která z vojensko-bezpečnostního hlediska je směšná.

Daleko podstatnější je ta druhá věc, o které se zmínil pan Gates. Dovolím si použít citát – doslova řekl: „Uzavřeme smlouvy, postavíme základny, ale pozdrželi bychom jejich spuštění do doby, než bude existovat důkaz o nějaké reálné hrozbě ze strany Íránu.“ Jsme přesně tam, kde jsme začínali před rokem a půl, když jsme tvrdili, že dřív, než se budeme vůbec bavit o tom, co je třeba dělat, je třeba se bavit seriózně o tom, jestli takové hrozby vůbec existují! Z tohoto výroku nelze vyvodit nic víc, než to, co potvrdil Henry Obering, když tady byl na začátku roku, že v podstatě v tuto chvíli o takovou reálnou hrozbu nejde! Ale je to preventivní záležitost. Takže my preventivně chceme budovat prvky raketové obrany na našem území. My preventivně chceme utratit obrovské finanční prostředky. Je - s prominutím - jedno, jestli to budou platit čeští daňoví poplatníci nebo američtí. Ale my budeme součástí něčeho, co se

podepíše na tom, že už se reálně zhoršily mezinárodní vztahy, že jsme se dostali do situace, v jaké ČR, ale bohužel ani svět, nebyly už 15 let – od konce studené války! Že jsme se dostali do situace, kdy se rozjelo další kolo horečného zbrojení – na obou stranách. Je zase jedno, jestli prudce narostl nebo poklesl rozpočet české armády. Důležité je, že takové „drobečky“, jako jsou Čína, Rusko, pochopitelně reagovaly nějakým způsobem na to, co se děje a začaly se podle toho chovat.

Pan Gates tady naznačuje, že myslíme na budoucnost. Pan Lavrov ale mluvil o opatřeních k eliminaci. Tedy v případě, že se něco takového bude dít, že bude pokračovat snaha o výstavbu, budou muset přijmout Rusové nějaká opatření, která budou eliminovat to, co oni považují za hrozbu. G. Bush jasně řekl – ať si Rusové myslí, co chtějí, radar bude.

Ptám se: Co bude dělat Česká republika? Nebo myslí ony smlouvy, o kterých se neustále dohadujeme, i na to, co považují Rusové za "opatření nutná k eliminaci"? Co my budeme považovat za „opatření nutná k eliminaci“ těch "eliminačních opatření Rusů"? A jak to tak půjde pořád donekonečna? Víme, že prvky protiraketové obrany jsou rozmístěny všude – na zemi, na moři, v kosmu. A bude jich přibývat. Je to obrovský džob, je to fantastická příležitost utratit nekontrolovatelně jakékoli množství peněz. Tam neexistuje horní hranice. Můžeme se bavit pouze o tom, co máme momentálně k dispozici. A toho je, bohužel, dost. Takže i to, co je momentálně k dispozici, je zárukou toho, že opravdu bylo zahájeno nové kolo horečného zbrojení.

Protože tyto procesy v armádě nejsou ze dne na den řešitelné. V armádě se dnes nelze rozhodnout, že si koupím strategický bombardér a příští rok řeknu, že jsem si to rozmyslel. To prostě nejde. V armádě se plánuje na desítky let. Zbraňové systémy, klasické, standardní – tanky, obrněné transportéry, letouny – se plánují na desítky let. Protiraketová obrana je koncipována na desítky let. Teprve po desítkách let se přistoupí k revizi a bude se tvrdit, že tohle by mohlo být ještě lepší a ještě účinnější, tedy že budeme vyhazovat ještě větší množství peněz. Tak to prostě je.

Takže v tuto chvíli si trůfám tvrdit, že to, co nám pan Gates tady předložil, a to, co projednal v Moskvě, to je vlastně něco jako kouřová clona. My budeme tady ztrácet čas a energii tím, abychom se bavili o tom, jestli tady necháme jednoho, dva nebo tři ruské vojenské pozorovatele a jestli tu budou ve čtvrtek a pátek nebo celý týden. A mezi tím budeme pokračovat v jednáních a budeme provádět přípravné práce, zatím spíš geologické a průzkumné, ale postupně i přípravné práce na výstavbu radarů v Brdech. Konec konců – kde jinde, když na Kwajaleinu už ho nepotřebují. Tedy kam s ním? – slavná nerudovská otázka se i v tomto případě rozhodně vyplatí.

Dovolte, když už mluvím o aroganci – jednak ze strany Spojených států, ale i naší vlády, zdokladovat ji, tady mám program schůze:

Bod 110 – Informace předsedy vlády o postupu vyjednávání o umístění prvku protiraketové obrany na území ČR - přerušena z 21. schůze.

Bod 111 – Informace předsedy vlády o postupu vyjednávání – stejný text – pouze v závorce je září 2007 – tedy další schůze.

Bod 112 – Informace předsedy vlády o postupu – stejný bod, pouze termín říjen 2007.

A tak to bude i v prosinci. Garantuji vám, že i tato schůze, pokud vůbec ten problém otevře (dnes se o tom také mělo diskutovat), se k informování nedostane. Takže pokud vůbec tuto informaci premiéra Sněmovna otevře a začne se o tom bavit, tak

bezesporu dojde k tomu, že se bod přeruší, protože nebude čas, a bude přerušení pokračovat na prosincové schůzi.

Takže v prosincovém programu budeme mít ne 3, ale 4 informace předsedy vlády o jednom a tomtéž! A když se zamyslíte nad tím, jaké ty informace jsou, pak jsou v duchu, jaké nám předkládá ministr zahraničních věcí, tzn., že je to vlastně holý výčet toho, co jsme si předtím všichni přečetli v novinách. Díky sdělovacím prostředkům a kvalitě jejich práce máme tu informaci dřív, protože premiér i ministr zahraničních věcí nám neřeknou vůbec nic jiného než to, co si přečteme v novinách. A když už náhodou narazíme na nějaké nesrovnalosti, když se nám něco nelíbí, když bychom chtěli o něčem mluvit podrobněji, když bychom chtěli opravdu relevantní informace, aby alespoň někdo v ČR mohl být označen za člověka, který ví, o co jde – ujišťuji vás, že v tuto chvíli to poslanci rozhodně nejsou (ani poslanci těch dvou příslušných výborů, které byly určeny jako gesční výbory – výbor pro obranu a zahraniční), tak není prostor.

Doklad, jakým způsobem se v této věci jedná, vám podá bezesporu můj kolega – předseda Kontrolního výboru PS PČR – který vám řekne, jak dopadl, když se o něco podobného pokusil.

Vladimír Koníček, předseda Kontrolního výboru PS PČR:

Chtěl bych vás seznámit s anabází, kterou jsem prodělal já.

V srpnu jste také určitě dostali dokument nazvaný "Předběžné posouzení vlivu radiolokační stanice EBR na zdravotní stav populace v okolí vojenského újezdu Brdy". Celkem tlustý materiál, pro mne byla důležitá stránka s výpočty hustoty zářivého toku.

V září jsem požádal hlavního hygienika Armády ČR, který je pod materiálem podepsaný, o zaslání fyzikálních vztahů a hodnot použitých pro výpočet hustoty zářivého toku, uvedených ve zmíněné publikaci, v příloze č. 1, neboť se domnívám, že pouze z hodnot uvedených na straně 1, přílohy 1, nelze hustotu zářivého toku vypočítat.

Tento týden jsem obdržel odpověď, se kterou vás s celou seznámím:

Vážený pane předsedo,

obdržel jsem Vaši žádost ze dne 27. září 2007 o zaslání fyzikálních vztahů a hodnot, použitých pro výpočet hustoty zářivého toku, uvedený v publikaci "Předběžné posouzení vlivu radiolokační stanice na zdravotní stav populace v okolí vojenského újezdu Brdy". Vzhledem ke skutečnosti, že požadované údaje jsou utajovaného charakteru, není možné vám je poskytnout.

Podepsán hlavní hygienik Armády ČR.

Věděl, komu to posílá, je tu napsané Parlament ČR, Poslanecká sněmovna, předseda Kontrolního výboru, poslanec Vladimír Koníček. A hlavní hygienik Armády ČR prohlásí fyzikální vztahy použité při výpočtu za utajované věci. Na co se máme jiného ptát?

Otázka novináře: Jak budete pokračovat dál?

V. Koniček: Dnes budu interpelovat v této věci paní ministryni Parkanovou a pošlu panu hlavnímu hygienikovi Armády ČR dopis, ve kterém ho požádám o standardní postup. Protože tak, jak odpověděl, je nestandardní postup. Jestli jsou opravdu tyto údaje v utajovaném režimu, tak doufám, že mi je poskytne přes naši tajnou spisovnu, kde se s informacemi budu moci seznámit. Protože poslanci se i s utajovanými skutečnostmi mohou seznamovat.

Otázka novináře: Jak se dívá KSČM na možnost ruské nabídky, aby Spojené státy využily radarovou základnu v ázerbájdžánské Gabale?

A. Černý: Není vůbec důležité, jak se na to dívá KSČM. Důležité je, jak se na to dívají Američané a ti dali jednoznačně najevo, že to odmítají. Rusové tu nabídku směřovali k Američanům jako podmíněnou – "ano, pojdte, nedělejte nesmysly ve střední Evropě, pojdte do Gabaly. Tam budete mít možnost ten prostor monitorovat taky". Ale není to tak, jak to obrátili Američané – "ano, my si postavíme radar v Brdech a spolu s radarem v Gabale nám to umožní plastičtější obraz".

To je přesně to, podle jaké filosofie postupují doposud: "My už máme radar na severu, na východě, v podstatě po celé hranici, která nás zajímá". Ještě jim chybí v Brdech, tak ho potřebují doplnit. Jinými slovy – opět přiznávají, že v případě, že by šlo o doplňování (a to velmi dobře vědí vojáci a fyzikové, že ve chvíli, kdy je prostředků víc, údaje se mohou prolínat a relevance je daleko větší)... To je přesně to, co dokresluje onu aroganci Američanů: Od prvopočátku bylo jasné, že budou hrát nějakou hru, budou hrát "tanečky", budou nás ubezpečovat, že my jsme ti, kdo budou rozhodovat... Ale postup je evidentní.

Musí brát trošku na zřetel stanovisko mocností, musí vnímat, že Rusy, Číňany a další, kterým se to nelíbí, by bylo dobré uchlácolit, ale v žádném případě nehodlají ustoupit. Nedělejme si iluze a nepodléhejme tomu, co nám předkládá např. pan Gates. To jsou všechno zavádějící informace. Jedou naprosto tvrdě za vytčeným cílem a žádný radar jinde je neuspokojí. Vytkli si monitorovat rádius.

O tom rozsahu je také možno spekulovat, protože víme, že původní informace mluvily o 5-6 tisících kilometrech. Pak to začali snižovat, teď už jsme na dvou a půl tisících. Přitom víme, že kdyby to bylo opravdu v souvislosti s Íránem, k čemu by to bylo, pokud by radar měl dosah 2,5 tisíce km? Zkrátka dělají z nás - s prominutím - pitomce. Nejen pan Topolánek si myslí, že jsem tu všichni hlupáci, ale Američané si to myslí bezesporu také.

Otázka novináře: Vadila by vám přítomnost ruských důstojníků v Brdech?

A. Černý: V České republice se pohybuje nepřetržitě tak obrovské množství příslušníků různých ozbrojených sil, že mně osobně by několik Rusů v Brdech rozhodně nevadilo. Jestli dovolíte, ještě poznámku. Britský poradní tým bude cvičit ve Vyškově jednotky až o 50 mužích z takových zemí, jako je např. Alžírsko, Maroko, Tunisko - to je ještě celkem v pořádku, řeknu proč. Ale i Irák a Afghánistán. Když jsem vznesl ve Sněmovně dotaz na paní ministryni, jak je to s bezpečností v souvislosti s tím, dostal jsem velmi jalovou odpověď s odkazem na informaci Vojenského zpravodajství a brigádní generál pan Páleník nám poslal materiál – ocituji vám dvě tři věty z toho, jak máme být v klidu:

Britská strana bude provádět výběr příslušníků a bude se pochopitelně snažit minimalizovat případná rizika – a teď poslouchejte: „Hrozba ze strany samotných kurzantů – zásadní bezpečnostní hrozbou je... lze předpokládat, že budou vysláni spíše zkušení odborníci. Určitou hrozbu v tomto ohledu by představovali zejména konzultanti z Alžírsko, Iráku a Afghánistánu“ – tady zařadil i Alžířany. „Konzultanti sami jako terč útoku. Jinou hrozbou může být samotná přítomnost a mohou buď úzce spolupracovat nebo mohou být terčem útoku islamistických či s nimi spojených teroristických skupin, buď z ČR nebo ze sousedních zemí“. To je další legitimní cíl.

Další problém je pohyb těch lidí – mohou se pohybovat po území ČR – připomínám, že to budou ozbrojení příslušníci – a mohou např. jednak komunikovat se sobě blízkými, mohou tipovat – např. objekty, kde by bylo možné v případě budoucím se jakoukoli teroristickou aktivitou o cokoli pokusit.

Říkám to proto, že obava z toho, že by na českém území bylo několik ruských pozorovatelů, mě vůbec nevzrušuje, protože tady byli i nedávno. Pokud víte, podle naprosto přesného režimu sem přijeli, seznámili nás s tím, co si chtějí prohlédnout a podle platných smluv tady Rusové monitoring provádějí i teď – vzdušný, letecký. Není to nic mimořádného, tajného. Pokud by v nějakém režimu měli monitorovat i radar, tak by to nebylo nic překvapivého a nic mimořádného.

Znovu opakuji podstatnou věc: Jakýkoliv statut jakéhokoliv pozorovatele je věc, která může být velmi dočasná a může být ukončena v podstatě škrtnutím pera, rozhodnutím jednoho kompetentního úředníka, politika. V tu chvíli je konec s monitoringem. A v tu chvíli tady pak už zůstává jen ten prostředek, který bude někým vnímán jako hrozba - samotný radar.

Co z toho bude vyplývat – nevím. Pan Lavrov mluvil o eliminaci. Já se jen zeptal, jakým způsobem my budeme eliminovat eliminační opatření, o kterých mluvil Lavrov. Já ta opatření neznám, předpokládám, že ani nikdo u nás netuší, co všechno to může být. A vzhledem k tomu, kolik peněz poslední dobou Rusové i další vynakládají na velmi účinné prostředky, obávám se toho nejhoršího. ČR se dostane do hledáček strategických sil různých mocností a bude pochopitelně i v hledáčku teroristů celého světa. To nemalují čerta na zeď, to je realita, s tím se nedá nic dělat.

Přítomnost těch několika málo desítek mužů, které bude cvičit poradní britský vojenský tým ve Vyškově a informace pana generála Páleníka o ničem jiném nesvědčí. Takže tato hrozba je reálná. Uvědomujeme si to, víme to a přesto to děláme. Ne abychom se chovali jako každý normální rozumný stát, který vědom si toho, co se stalo před lety v Madridu nebo v Londýně, se snažil eliminovat taková rizika, tak my si o ně přímo koledujeme! To je pro mne naprosto nepochopitelné!

Jestli v této souvislosti někdo ještě likviduje vojenské záchranné prapory, tak to už opravdu nevím, co tím sleduje. Pan ministr Langer se nás snažil dnes přesvědčit, že se vlastně nic nestalo, troufám si tvrdit, že se stane. Ono se nic nestane, dokud se nic nestane. Pochopitelně. To má pan ministr pravdu – ušetříme. Ale armáda se nebuduje. My 50 mld. ročně „nevyhazujeme“ proto, že čekáme, že okamžitě nasadíme lidi a bude válka. Ne, armáda má jiné funkce. Pokud si to ani představitelé dnešní vládní garnitury neuvědomují, pak je otázka, zda jsou kompetentní k tomu, aby tuto zemi vedli.

**PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY
SENÁT**

**PROJEV PŘEDSEDY SENÁTU PČR PŘEMYSLA SOBOTKY
NA 9. ZASEDÁNÍ ASOCIACE EVROPSKÝCH SENÁTŮ V BUKUREŠTI
(12.10.2007)**

Vážené paní předsedkyně a páni předsedové, paní místopředsedkyně a páni místopředsedové evropských Senátů, Vaše excelence paní velvyslankyně a páni velvyslanci, vážení hosté,

dovolte mi, abych vás srdečně pozdravil na dnešním zasedání Asociace evropských Senátů. Jsem velice rád, že na našem loňském setkání jsme se mohli sejít v Praze na půdě českého Senátu, který tehdy slavil 10. výročí své obnovy. V Praze jsme především debatovali na téma význam bikamerálního parlamentního systému pro demokracii, dnes bychom zde v Bukurešti měli debatovat o otázkách zajištění průhledné a odpovědné vlády. Rád bych ve svém vystoupení obě témata propojil, protože si myslím, že mají spolu hodně společného.

I

Chci hovořit především o vztahu národních parlamentů, v našem případě horních komor, k této tematice a také o výzvách směřujících v tomto směru k současné Evropské unii. Víím, že zde jsou například i naši přátelé ze Švýcarska a Ruska, které nejsou členskými zeměmi Evropské unie, ale věřím, že i pro ně to může být v lecčems zajímavé. V posledních letech se v Evropské unii totiž stále častěji setkáváme s tendencí budovat jednotný superstát, který však prapůvodní ideály vzniku unie, jako jsou volný pohyb osob, zboží či služeb, jak se zdá, chce nahradit byrokratickou mentalitou s touhou regulovat i ty nejvíce marginální otázky naší existence na straně jedné a nechotou těžít ze zkušeností nových členských zemí unie s byrokratickým molochem socialismu na straně druhé.

Když k tomu přidáme tendenci měřit jednotlivým zemím unie dvojitým metrem, je nezbytné položit vyznavačům tohoto trendu jasnou otázku, zda jsou také i oni zastánci zajištění průhledné a odpovědné národní vlády. K tomu přidejme na jejich adresu doplňující otázku, zda za významný prostředek prosazení takové vlády považují roli jednotlivých komisí národních parlamentů jako signálních míst pro nové podněty, které přicházejí z jednotlivých zemí. Nevzdávejme se této cenné role evropských parlamentů a snažme se k tomu využít i pozitivních zkušeností z těch zemí, které ve svém parlamentním systému uplatňují bikamerální systém.

II

Každá z našich zemí má jinak dlouhé a historicky formované zkušenosti s parlamentní demokracií a bikamerálním systémem. V každé zemi mají horní komory jiný prostor pro ovlivňování domácí politiky, ale vždy mají své opodstatnění pro zkvalitňování demokracie. Výhodou českého Senátu je například způsob jeho volby, kdy se každé dva roky obmění jen jeho jedna třetina a tím je vlastně nerozpustitelný a tvoří tak základní pilíř stability ústavního systému České republiky.

Jsem rád, že stále více se ukazuje, že ani proces evropské integrace neupozadil význam národních parlamentů a to je z mnoha důvodů dobře – i pro samotnou Evropskou unii. Pozitivně hodnotím i to, že Evropská komise přijímá kroky k tomu, aby došlo k většímu zapojení národních parlamentů do činnosti EU. Jde však o to,

aby iniciativa vycházela častěji zdola z reálné znalosti konkrétní problematiky či aktuální situace a dobrá myšlenka neskončila jen u toho, že národní parlamenty by jen formálně schvalovaly směrnice z Bruselu. Problémy společné zemědělské, energetické a bezpečnostní evropské politiky totiž nevyřeší ani ten nejgeniálnější byrokrat u stolu ve své kanceláři.

Zde je však právě malý problém. Já osobně již přes tři roky sleduji, zda na podněty a stanoviska našich národních parlamentů, směřované do Bruselu, přijde někdy nějaká jasná a konkrétní odpověď či alespoň zpráva, jak bylo s našimi podněty naloženo. Zatím jsem se toho bohužel nedočkal...

III

Na loňském pražském zasedání mne velice zaujala myšlenka předsedkyně britské Sněmovny lordů baronky Hayman, když zde řekla zcela jasně, že vedle rizik pro demokracii, jako je domácí politický extremismus či mezinárodní terorismus, je velkým a stejně nebezpečným nepřítelem demokracie společenská apatie! S tímto názorem plně souhlasím. Apatie je brzda a obrovské nebezpečí i pro Evropu jako celek.

Udržme si proto aktivitu a neotáčeje se zády k podnětům našich voličů, nebojme se toho, že nás někdo pohodlný označí za „rebely bez příčiny“. Národní parlamenty by měly dbát na dodržování základních principů vzniku EU pro všechny jeho členy stejnou měrou. Právě aktivita národních parlamentů může být tím správným lékem na zmíněné tendence k byrokratismu v EU a komplikovanou evropskou legislativu, která někdy řadové občany jednotlivých zemí vzdaluje od myšlenky evropské integrace. Proto je dobře, že existují i taková setkání k diskusi o problémech, jako je to dnešní tady v Bukurešti. Rozvoj bilaterálních vztahů by měl zůstat základem k širší diskusi, pokud ovšem dodržíme mé oblíbené heslo „Spojme se nikoliv proti něčemu, ale v zájmu prosazení něčeho pozitivního“. Věřím proto, že mezinárodní spolupráce národních parlamentů i jejich další činnost v oblasti domácí politiky posílí i kontrolní roli zachování principů subsidiarity a proporcionality. Netrpělivost, spěch, neochota se zamýšlet nad zkušenostmi druhých a skryté osobní zájmy naopak nejsou řešením evropského dialogu, ve kterém, plně doufám, uslyšíme stále hlasitěji i názory senátů evropských zemí.

Zde si dovoluji malou poznámku: Horní komory parlamentů nejsou většinou v tak ostrém politickém střetu a tím vzniká ideální prostor na diskusi o celospolečenských národních i evropských či světových tématech. Je proto zapotřebí tohoto prostoru využít a prosazovat tuto možnost doma i v zahraničí. Zároveň se nebojme v diskusi říkat i kontroverzní názory, protože jen z opravdového dialogu mohou vznikat signály pro jednotlivé vlády i evropské země jako celek.

Dámy a pánové, věřím a těším se, že i toto setkání bude pro nás užitečné a inspirativní. Děkuji předsedovi rumunského Senátu za velmi dobrou organizaci našeho setkání.

Děkuji vám za pozornost.

Senát

VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY

**PROJEV VICEPREMIÉRA ALEXANDRA VONDRY NA KONFERENCI
VE VILNIUSU NA TÉMA
"ENERGETICKÁ BEZPEČNOST 2007" (ČESKÁ A ANGLICKÁ VERZE)
(11.10.2007)**

Kulatý stůl : Rozšiřování spolupráce v energetice s regiony Kaspického a Černého moře :

Cíl : širší trh s energií

Vaše Excellence, dámy a pánové,

je mi velkou ctí promluvit k tak významnému obecenstvu a je mi potěšením vidět tolik přátel na tomto důležitém shromáždění. Poněvadž mi mé povinnosti, bohužel, nedovolují promluvit na panelu, který následuje, dovoluji mi, abych se ve svém projevu zabýval dvěma tématy současně:

- 1) nejprve je to výzva k rozšíření našich energetických trhů do regionů Černého a Kaspického moře,
- 2) a za druhé je to význam evropské solidarity při jakékoliv činnosti, kterou podnikáme v oblasti energie.

Skutečnou otázkou dneška není, zda Evropa potřebuje společnou politiku vůči regionům Černého a Kaspického moře, ale zda Evropa tuto politiku chce a zda se podle toho chová. „Evropou“ míním většinu členských států Evropské unie. Dělicí čára uvnitř EU vůči tomuto regionu je zřetelná. V současnosti probíhá živá debata týkající se strategické vnější orientace EU – debata tak zvaných „pro-východních“ a „pro-jihovýchodních“. Výsledek této debaty určí nejenom budoucnost naší energetické bezpečnosti, ale rovněž konstelaci politické šachovnice našeho kontinentu na další desetiletí.

Není náhodou, že největšímu zájmu se regiony Černého a Kaspického moře těší ve východní části EU. Kromě geografické blízkosti sdílíme rovněž i část naší historie, socialistický experiment. Tato společná zkušenost nám dala hořkou lekci: musíte se starat o svou bezpečnost i v domněle bezstarostných dobách, jinak nebudete bezpeční v dobách nouze. A zdá se, že relativně bezstarostné vztahy Evropy s Ruskem – naším hlavním dodavatelem energie - se blíží ke svému konci.

Pro Evropu je dnes klíčové diverzifikovat energetické dopravní trasy, ať již jde o ropu nebo o plyn. K diverzifikaci našeho energetického mixu potřebujeme vytvořit politiku, která by země regionu Černého a Kaspického moře motivovala navázat strategické energetické partnerství s EU a přiměla je spolupracovat s EU stejným způsobem, jako s Ruskem.

Pokud se chce Evropa stát méně zranitelná v globální honbě za energií, musí přehodnotit mnoho základních kamenů své zahraniční politiky. Musí posílit své závazky vůči zemím ležícím na východ a jihovýchod od ní a zároveň rovněž udržovat silné vazby s regionem Středomoří. Musí reformovat Evropskou politiku sousedských vztahů a přizpůsobit ji potřebám změněného geopolitického prostředí. Měla by se rovněž vážně zabývat rozšířením Energetického společenství, které prokázalo svou úspěšnost při stabilizaci jihovýchodní Evropy, na své východní sousedy. Česká

republika hodlá východní orientaci učinit jednou z priorit svého předsednictví EU v roce 2009.

To mě přivádí k mému druhému bodu – solidaritě, jako základnímu kameni energetické politiky EU, zejména její vnější dimenze. Pevně věříme, že pouze spojená evropská reakce na výzvy, jako je energetická bezpečnost, je schůdnou cestou. Neoprávněná manipulace s dodávkami energie nebo jejich přerušování je ohrožení bezpečnosti rovnající se vojenské akci. Postsovětské země s tím mají každodenní zkušenost, neboť apetit Ruska k užívání energie k politickým cílům roste. Úspěšně reagovat na tyto hrozby můžeme jen tehdy, budou-li členské státy EU při vyjednávání s jinými hráči mluvit jedním hlasem.

Jedním z nástrojů uvedení energetické solidarity do života je zřízení společné zahraniční politiky v Evropské unii. Tento koncept, který považuji za jeden z hlavních příspěvků nových členských zemí k evropské debatě, je podle mého názoru nezbytný

- 1) ke zvýšení síly a důvěryhodnosti EU jako globálního hráče
- 2) k tomu, abychom mohli hrát aktivní roli při vytváření globálního energetického trhu
- a
- 3) k zabezpečení našich dodávek energie tím, že uplatníme princip reciprocity ve vztazích se třetími zeměmi.

Konkrétní činy v této oblasti jsou mnohem důležitější než verbální soutěž v „rádoby stachanovských“ závazcích, k jejichž realizaci dojde dlouho poté, co naše politické mandáty vyprší a co nás budou moci naši voliči potrestat za jejich následky.

V neposlední řadě mi dovoluji, abych se zmínil o bezprostředně hrozícím riziku, které podstupujeme od doby, kdy se energie dostala do čela naší agendy. Podpora evropské energetické bezpečnosti se ne vždy přesně překrývá s prioritami širší politiky EU ve třetích zemích, jako jsou třeba ochrana lidských práv, podpora demokracie a vlády práva.

- Jeden příklad za všechny: Bělorusko. V roce 2006 přijala Evropská komise „stínový akční plán“ pro Bělorusko. Tento vychvalovaný plán ukládal autoritativnímu režimu 12 velmi konkrétních politických podmínek pro jeho účast v evropské politice sousedství. O jeden rok později Lukašenko vytahuje energetickou kartu, aby tento plán obešel, a je velmi znepokojující, že EU vůbec začíná zvažovat, zda na tuto hru přistoupí.

Předevčím jsem v Praze hovořil s předákem demokratické opozice v Bělorusku, Alexandrem Milinkievičem, a rád bych zde vyřídil jeho vzkaz:

„Nepovolte, neboť by to znamenalo zradit uvězněné a demoralizovat odpůrce režimu. Nezapomínejte na to, že Bělorusko je problémem celé EU, nejenom problémem Bělorusů.“

Dámy a pánové, nikdy neobětujme to, na čem Unie stojí a neohrozme tak úspěch evropského projektu. Ani kvůli energii.

Děkuji vám

Vilnius Energy Security Conference 2007 Statement

Roundtable: „Extending Energy Cooperation with Caspian and Black Sea Regions: Towards Broader Energy Market“

Your Excellencies, ladies and gentlemen,
it is an honour for me to speak to such a distinguished audience and a pleasure to see so many friends in this important gathering. Since my duties will unfortunately not allow me to speak in the panel that follows, please let me address two topics in my statement at the same time:

- 1) first, the challenge of enlarging our energy markets to Black Sea and Caspian Regions,
- 2) and second, the importance of European solidarity in any action we take in the domain of energy.

The real question today is not whether Europe needs a common policy towards Black Sea and Caspian regions, but whether Europe wants one and acts accordingly. By „Europe“ I mean majority of the member states of the European Union. The division inside the EU with regards to this region is palpable. A vivid debate is currently under way regarding the strategic external orientation of the EU – a debate of the so-called „pro-East“ and the „pro-South“. The outcome of this debate will predetermine not only the future of our energy security, but also the constellation of the political chess-board of our continent for the next decades.

It is not a coincidence that interest in Black Sea and Caspian regions is the biggest in the eastern part of the EU. Apart from geographical proximity, we also share a part of our history, the socialist experiment. This common experience taught us a bitter lesson: you have to care about your security in the supposedly trouble-free times, otherwise you will lack safety in the times of need. And Europe’s relatively trouble-free relationship with Russia – our major energy supplier - seems to be nearing an end.

Today, it is crucial for Europe to diversify its energy supply routes, be it for oil or gas. To diversify our energy mix. We need to design policies that would motivate countries of Caspian and Black Sea region to forge strategic energy partnerships with EU and decide to cooperate with EU, the same way they do with Russia.

If Europe wants to make itself less vulnerable in the global hunt for energy, it must re-evaluate many cornerstones of its foreign policy. It must strengthen its commitment to the countries to its East and South-East, while maintaining strong interest in the Mediterranean region as well. It must reform the European Neighborhood Policy and adapt it to the needs of a changed geopolitical environment. It should also seriously consider extending the Energy Community, which has proven its success as an essential contribution to the stabilisation of South-East Europe, to its eastern neighbours. The Czech Republic wants the eastern orientation to become one of the priorities of its Presidency of the EU in 2009.

This brings me to my second point – solidarity as cornerstone of EU’s energy policy, in particular of its external dimension. We firmly believe that only a united European

response to challenges such as energy security is a viable one. Unjust manipulation or interruption of energy supplies is as much a security threat as is military action. Post-soviet countries have been experiencing that on a daily basis, as Russia's appetite for using energy for political ends is growing. Successfully countering such threats necessitates that Member States of the EU stand together when dealing with other actors.

One of the tools to bring energy solidarity into being is to establish a common foreign policy on energy in the European Union. This concept, which I perceive as one of the main contributions of the new Member States to the European debate, is in my view vital for

- 1) enhancing EU's strength and credibility as global actor
- 2) for enabling us to take an active part in the formation of the global energy market and
- 3) ensuring our energy supplies by applying the principle of reciprocity in relations with third countries.

Concrete deeds in this area are much more important than verbal competition in „stakhanov-like“ commitments, whose realisation will take place long after our political mandates will expire and after our electorate can sanction us for its consequences.

Last but not least, let me mention an imminent risk we run since energy has rocketed to the top of our agenda. The promotion of European energy security does not always align neatly with EU's broader policy priorities in third countries, such as preventing human rights violations, promoting democracy and rule of law.

- One example for all: Belarus. In 2006, European Commission adopted the „shadow action plan“ for Belarus. This much praised plan imposed 12 very concrete political conditions on the authoritarian regime as precondition to its participation in the European Neighborhood Policy. One year later, Lukashenko is playing the energy card to bypass this plan and, alarmingly, EU seems to start considering the possibility to engage.

The day before yesterday I spoke in Prague to the leader of the democratic opposition in Belarus, Alyaksandr Milinkievitch, and his message to us is the following:

„Do not bend, for that would mean to betray those imprisoned and to demoralize opponents of the regime. Do not forget that Belarus is a problem of the entire EU, not just a problem of Belarussians.“

Ladies and gentlemen, let us never sacrifice what we stand for and thus compromise the success of the European project. Not even for the sake of energy.

Thank you

Úřad vlády ČR

**PROJEV PŘEDSEDY VLÁDY ČR MIRKA TOPOLÁNKA
PŘI PŘÍLEŽITOSTI PRACOVNÍHO OBĚDA
S VELVYSLANCI ČLENSKÝCH ZEMÍ RADY BEZPEČNOSTI OSN
(16.10.2007)**

Vážené paní velvyslankyně, vážení páni velvyslanci, dámy a panové, vážení hosté,

dovolte mi Vás všechny co nejsrdečněji pozdravit a přivítat na tomto obědě pořádaném při příležitosti kandidatury České republiky do Rady bezpečnosti.

Je mi obzvláštní ctí, že se takto mohu setkat se stálými představiteli všech 15 zemí, jež v tomto klíčovém orgánu OSN působí.

Věřím, že náš úspěch v zítřejších volbách umožní, že s mnohými z Vás se čeští diplomaté budou od ledna příštího roku podílet na řešení komplikovaných problémů mezinárodního míru a bezpečnosti.

Dokladem důležitosti, jakou česká vláda přikládá členství v Radě bezpečnosti OSN, je moje návštěva zde v New Yorku.

Jsme malou zemí, jejíž bezpečí a prosperita byly vždy závislé mezinárodní situaci. Zažili jsme okamžiky, kdy světové společenství nechtělo, či nemohlo zasáhnout, aby nám dalo záruky míru a svobody.

Tato zkušenost s bezmocí světa vůči bezpráví, zkušenost s totalitními a tyranskými režimy nás vede k aktivnímu postoji při prosazování globální bezpečnosti.

Máme mnoho století zkušeností s náboženskými, nacionalistickými i ideologickými konflikty. A nyní jsme členy silného, prosperujícího a mírového společenství - Evropské unie.

Víme tedy, co je to beznaděj. A víme, co je to naděje. Víme, že mír a stabilita nepřijdou samy od sebe. A víme, že jde o dosažitelné cíle.

Byli jsme zemí, která zažívala útlak a nesvobodu. Byli jsme státem, který potřeboval trpělivé úsilí jiných, aby po desetiletích dosáhl svobody a demokracie. A nyní jsme plně připraveni – mravně, ekonomicky i politicky – pomáhat na této cestě ke štěstí druhým.

To je hlavní důvod naší kandidatury do Rady bezpečnosti. Považuji to za logické vyústění vývoje, kterým se moje země ubírá. A také za uznání nezastupitelné role Rady bezpečnosti za udržování mezinárodního míru a bezpečnosti, jak to stanovuje Charta OSN.

Již v letech 1994 a 1995 jsme měli možnost nést tuto spoluodpovědnost. Myslím, že při řešení konfliktů ve Rwandě a Jugoslávii jsme tehdy obstáli se ctí. Na toto působení chceme navázat v příštích dvou letech.

Věřím, že i díky našim zkušenostem z tohoto působení jsme schopni k práci Rady bezpečnosti přispět přinejmenším stejně účinně a kvalitně. Za těch dvanáct let jsme také měli příležitost etablovat se na mezinárodní scéně jako spolehlivý a předvídatelný partner.

Já zde nechci podrobně rozebírat složitost úkolů a naléhavost hrozeb, které stojí před Radou bezpečnosti. Česká vláda si jich je plně vědoma. Od terorismu, mezicivilizačních konfliktů až po šíření zbraní hromadného ničení.

Chci jen připomenout, že Česká republika se za posledních 15 let účastnila více než 20ti mírových misí na Balkáně, v Libérii, Sierra Leone, Kongu, Gruzii a dalších operacích s mandátem Rady bezpečnosti v Kosovu a Afghánistánu.

Máme tedy přímou osobní zkušenost jak s úspěchy, tak se selháními světového společenství. A jak jsem již zmínil, naše mnohasetletá historická zkušenost nás vede k vůli vytrvat a neustoupit, i když se náprava jeví jako nemožná. Ostatně naděje přece umírá poslední.

Čeká nás dlouhá cesta, než bude tato planeta v všech svých koutech bezpečným, stabilním a prosperujícím místem pro život. Mandát v Radě bezpečnosti trvá jen dva roky. Ale vnímám to jako olympijskou štafetu. Jako čest nést část cesty pochodeň, kterou jednou někdo dopraví k cíli.

Uspěť ve volbách do Rady bezpečnosti není snadné. Zároveň je nutné být připraven předem, neboť mezi úspěšnou volbou a usednutím ke známému kulatému stolu zbývá doslova několik týdnů.

Česká republika v posledních měsících věnovala mnoho energie na přípravu budoucího týmu, vytvoření příslušných expertíz, nastavení komunikačních a rozhodovacích mechanismů. Mohu s plnou odpovědností říci, že jsme připraveni velmi dobře a že naše zahraniční služba odvede dobrou práci.

V prvním pololetí 2009 nás čeká další náročný úkol: předsednictví v Radě Evropské unie. Moje vláda je však přesvědčena, že při plnění obou úkolů existují vzájemné synergie, které budou ku prospěchu našim partnerům, přátelům a všem členským zemím OSN.

Vážení hosté,

Světové společenství tvoří soubor zemí, které jsou nesvobodné, které ke svobodě směřují a které ji už mají. My jsme si prošli všechny tyto tři fáze. A s tímto hlubokým osobním porozuměním situaci různých států jdeme do naší kaší kandidatury do Rady bezpečnosti. Věřím, že úspěšné.

Děkuji za pozornost

Úřad vlády ČR

**PROJEV PŘEDSEDY VLÁDY ČR MIRKA TOPOLÁNKA
NA RECEPCI V NEW YORKU
PŘI PŘÍLEŽITOSTI STÁTNÍHO SVÁTKU ČR
(16.10.2007)**

Vážené paní velvyslankyně, vážení páni velvyslanci, dámy a pánové, vážení hosté, dovoluji mi Vás všechny co nejsrdečněji přivítat na recepci k příležitosti státního svátku České republiky. Sice téměř o dva týdny dříve, ale raději brzy, než vůbec.

Česká republika si stále připomíná datum založení Československa 28. října 1918. Státu, který již neexistuje, ale k jehož tradici a hodnotám se stále hlásíme.

Stále se hlásíme k prvnímu československému prezidentovi Tomáši Garrigue Masarykovi. Právě on získal pro myšlenku československé státnosti amerického prezidenta Woodrowa Wilsona.

Stále se hlásíme k odkazu druhého prezidenta Československa Edvarda Beneše. Spoluzakladatele a předsedy Společnosti národů, předchůdkyně dnešní OSN, na jejíž půdě se nacházíme.

A asi vám nemusím připomínat prvního českého prezidenta Václava Havla, který se stal symbolem návratu bývalých komunistických satelitů mezi svobodné demokratické země.

Vzpomenu tu i druhého českého prezidenta Václava Klause. Který dokázal, že země se může pokojně rozdělit při zachování demokratického zřízení.

Připomněl jsem tu tyto čtyři muže ne kvůli nim osobně. Ale abych na konkrétních jménech symbolicky doložil věrnost České republiky čtyřem velkým hodnotám světového společenství.

Právu na sebeurčení, mezinárodní spolupráci, svobodě a demokracii. Jsme malou zemí. Ale jsme hrdí na to, že jsme aktivními účastníky globálního boje za svobodu, bezpečí a prosperitu.

Považujeme za prioritní úkol světového společenství bojovat proti tyranii a terorismu. Proti režimům a skupinám, které ohrožují ostatní. Podporujeme mírové a humanitární mise OSN i úsilí jednotlivých zemí o nastolení spravedlnosti, bezpečí a pořádku.

Zároveň si uvědomujeme, že planeta Země nehostí jen jednu kulturu, jen jednu civilizaci. Prosazování hodnot svobody, demokracie lidských práv – v něž já hluboce věřím – se nesmí stát diktátem silnějšího slabšímu.

Nicméně zejména v oblasti základních lidských svobod existuje jasný etalon daný Chartou OSN a Všeobecnou deklarací lidských práv, při jehož prosazování nelze uznávat kompromisy. A každý členský stát je povinen přispět svým dílem k naplňování těchto dokumentů.

Ztotožňujeme se s posláním OSN přecházet konfliktům. V tom je nezastupitelná role Rady bezpečnosti.

Mezinárodní právo musí chránit slušné, být zárukou spravedlnosti a stability. Nesmí se stát záchraným stéblem pro tyrany, nesmí to být alibi pro nezasahování ve chvíli, kdy je to nutné pro obranu základních práv a lidských životů.

Jsme si plně vědomi toho, že mír nelze udržet pouze silou. Dlouhodobá stabilita přichází s prosperitou. Česká vláda proto plně podporuje naplnění miléniových rozvojových cílů OSN.

Mír a prosperita, to byly dvě základní hodnoty Společenství uhlí a oceli. Půl století ekonomicky úspěšného evropského vývoje bez válek dokládá, že lze tyto hodnoty prosadit i tam, kde dříve zuřily náboženské a nacionalistické sváry. Chce to ale vůli, chce to důslednost.

Dnes, takřka 90 let po založení našeho novodobého státu, máme štěstí, že jsme členem mírového a prosperujícího společenství. Věřím, že toho lze dosáhnout i v globálním měřítku. Přejeme naše štěstí i ostatním. Bude to dlouhá cesta. Ale jsme povinni po ní jít.

Jistě jste si všimli, že už nehovořím ani tak o historii České republiky, jako spíše nápadně nenápadně směřuji k zítřejší volbě do Rady bezpečnosti OSN. Nemohu popřít, že moje přítomnost zde s touto událostí souvisí.

Chci tedy na tomto místě poděkovat zemím, které nám vyjádřily a vyjadřují svou podporu. Pokud bude Česká republika zvolena, v což pevně věřím, jsme připraveni se plně zapojit do dialogu o aktuálních otázkách.

Snad mi odpustíte tento drobný lobbying. Jako omluvu prosím přijměte ukázky tradiční české kuchyně. A také vám přeji příjemný kulturní zážitek při poslechu pozoruhodné české zpěvačky, herečky a houslistky Ivy Bittové.

Děkuji Vám za pozornost a přeji Vám příjemnou zábavu.

Úřad vlády ČR

**PROJEV MÍSTOPŘEDSEDY VLÁDY ALEXANDRA VONDRY
NA DNECH USA A EVROPSKÉ UNIE (ČESKÁ A ANGLICKÁ VERZE)
(17.10.2007)**

Praha, palác Žofín

Dámy a pánové, je mi ctí promluvit k tomuto shromáždění, které nám každoročně připomíná společný osud USA a EU. Dnes se budu věnovat tématu, které stojí v popředí jak evropského tak i amerického zájmu a které vyvolalo vzrušené mezinárodní diskuze – protiraketovým obranným systémem a jeho přidané hodnotě pro euro-atlantický svazek.

VÝZNAM EURO-ATLANTICKÉHO SVAZKU

- Příliš často se debata mezi Evropskou unií a Spojenými státy omezuje na rituální omílání významu transatlantického vztahu, aniž by se hlouběji zabývala strategickou dimenzí tohoto vztahu. Velmi nerad bych opakoval prázdné fráze, ale rád bych tu přesto zopakoval, že :

- 1) nemáme žádný plán B pro funkční transatlantický vztah,
- 2) euro-atlantický svazek nebyl pouhou funkcí konfrontace Východ-Západ, která ztratila svůj raison d'être po pádu železné opony,
- 3) se nám povedlo vybudovat něco nového – novou historickou, politickou, ekonomickou, kulturní a dokonce zeměpisnou syntézu, která nahradila rovnováhu v mezinárodních vztazích existující před rokem 1914.

Euro-atlantický vztah je bohatý a strukturovaný – nemá pouze bezpečnostní dimenzi, ale rovněž dimenzi hodnotovou, kulturní a ekonomickou :

1) HODNOTY

EU a USA sdílejí společné hodnoty. Jak Američané tak i Evropané jsou děti osvícenství. Nade vše si ceníme a ochraňujeme osobní svobodu, demokracii, lidská práva a vládu práva. V tomto smyslu zůstává euro-americká syntéza hlavních principů našich kultur základem moderní, demokratické, transatlantické společnosti. Naše spolupráce má strategický význam, pokud chceme uspět při univerzalizaci našeho pojetí těchto hodnot.

2) HOSPODÁŘSTVÍ

Naše ekonomiky jsou ve stále větší míře navzájem propojené. Americko-Evropské přeshraniční fúze a akvizice jsou stále četnější a objemnější. Transatlantický trh je největším bilaterálním obchodním a investičním vztahem na světě, zajišťuje zaměstnání pro téměř 14 milionů lidí a dosahuje zhruba 57% světového HDP a 40% světového obchodu. Náš vztah je dvoumotorem světové ekonomiky a strategickým aktivem pro úspěch v globální soutěži.

3) BEZPEČNOST

Více než 50 let byl a je vojenský vztah mezi Evropou a USA, ztělesněný v Severoatlantické alianci, pilířem jak americké tak i evropské bezpečnosti a stability. V minulosti garantovala americká vojenská přítomnost mír na evropském kontinentu a umožnila emancipaci a sjednocení evropských států do EU. Dnes je naším úkolem převzít část naší odpovědnosti jak za naši bezpečnost tak i za vývoj ve světě. Účast na protiraketovém obranném systému AMD je to nejmenší, co pro to můžeme udělat.

AMD A TRANSATLANTICKÝ SVAZEK

Události z 11. září byly pochmurnou připomínkou toho, že žijeme v čase změn, které začaly dlouho před útoky ve Washingtonu, New Yorku, Madridu nebo Londýně. Dovolte mi, abych zmínil některé zásadní změny, které nastaly během posledního desetiletí :

- 1) Změnil se počet mezinárodních hráčů a jejich povaha. Události z 11. září byly důkazem, že nestátní hráči a dokonce i jednotlivci mohou vážně ohrozit národní a mezinárodní bezpečnost.
- 2) Naše otevřené společnosti jsou stále více zranitelné. Kybernetické útoky na naše veřejné služby nebo komunikační systémy, biologické a chemické zbraně nebo řízené střely se přesunuly z oblasti science - fiction do každodenní reality. Ve světle těchto nových rizik potřebujeme více než kdy jindy řešit problémy již v zárodku.
- 3) Geografická vzdálenost od krizových míst je stále méně významná. Nemůžeme již nadále přemýšlet o bezpečnosti pouze z hlediska obrany našich hranic.

A právě v tomto světle musíme nahlížet na projekt AMD. První americký prezident George Washington řekl: "Nejúčinnějším způsobem, jak být připraven na válku, je zachovávat mír." Dnes existuje mezi státy NATO shoda na tom, že balistické nebezpečí existuje a že se zvyšuje. Diplomacie, dohody o nešíření zbraní a jejich kontrola, stejně jako odstrašování jsou velmi důležitými nástroji v naší reakci na rozšiřování technologie balistických střel. Avšak je jasné, že tato opatření v důležitých případech neuspěla: pokračující íránský jaderný program, jakož i stále ambicióznější zkoušky íránského raketového programu nasvědčují tomu, že tento režim je odhodlán tuto jadernou výkonnost získat i tváří v tvář značnému mezinárodnímu odporu a je ochoten kvůli tomu ochotně snášet diplomatickou kritiku, sankce i materiální nedostatek.

Existuje ještě jeden aspekt. Ačkoliv AMD je v zájmu Evropy jako celku, země střední a východní Evropy jsou však zvláště motivovány k tomu, aby přispěly k jeho vytvoření. Historie nám dala hořkou lekci v oblasti bezpečnosti a je nezpochybnitelnou realitou, že udržení americké přítomnosti na evropském území bude pro tyto země vždy prvořadou prioritou. Je absolutně nezbytné, aby všichni spojenci v severoatlantickém prostoru požívali stejnou úroveň bezpečnosti. Všichni potřebujeme mít prospěch z ochrany protiraketového deštníku. Opak by znamenal opuštění základního principu euro-atlantických bezpečnostních vztahů tak, jak byly vybudovány po druhé světové válce.

Rostoucí ambice Ruska vrátit se mezi supermocnosti, ale i znovu získat vliv v prostoru střední Evropy, kterou považuje za svou zónu vlivu, dodává motivaci střeoevropských zemí nový impuls. AMD není v žádném případě zaměřeno proti Rusku, ani nemá v úmyslu ohrožovat jeho bezpečnost. Konsoliduje pouze transatlantický svazek a tím poskytuje střeoevropským zemím záruku, že současné geopolitické uspořádání přetrvá.

ZÁVĚR

Od konce studené války hledají Evropa a USA novou podobu svého vzájemného vztahu. Konec bipolárního světa nastartoval novou americkou dynamiku a podpořil vědomí jedinečné vojenské i ekonomické nadřazenosti USA. To občas vedlo ke sporům mezi Evropou a USA například o principech mezinárodního práva v mezinárodních vztazích, ochraně osobních údajů, v měnové, finanční či obchodní oblasti. Na tyto neshody by se nicméně mělo pohlížet spíše jako na porodní bolesti provázející zrod nových poválečných transatlantických vztahů, než jako na jejich smrtelné křeče.

Dějiny a vztahy jsou ovlivňovány lidmi stejně jako událostmi. V Evropě nyní vstupujeme do období politické konjunktury nového atlantismu. Německo Angely Merkelové znovu zaujímá svou tradiční úlohu páteře euro-atlantických vztahů a přichází se zajímavými iniciativami, jako je Nové transatlantické ekonomické partnerství. Změnila se i Francie Nicolase Sarkozyho, který je pravděpodobně nejvíce pro-atlantickým francouzským prezidentem v dějinách země. V neposlední řadě jsou to země střední a východní Evropy, které byly vždy horlivými zastánci silných euro-atlantických vazeb.

Pro naši budoucnost je rozhodující, aby se Evropa cítila být součástí transatlantického sjednocení. Ne jako konkurent či alternativní mocenské centrum, ale spíše jako rovnocenný partner. Přes občasné neshody musíme mít neustále na mysli, že – žádný problém ve světě nelze vyřešit, pokud se budou Evropa a Spojené státy hádat. Stromy jednotlivých sporů by neměly zakrývat les našeho převažujícího společného zájmu a kolektivní odpovědnosti. Transatlantické partnerství je klíčový faktor pro stabilitu a bezpečnost na celém světě. Proto bychom měli učinit všechno pro to, aby tento svazek zůstal pevný.

USA & European Union Days
Statement by Alexandr Vondra,
Deputy Prime Minister for European Affairs
October 17, 2007
Prague, palace Žofín

Ladies and gentlemen, it is an honor for me to speak in this gathering that reminds us every year of the shared destiny of the US and EU. Today I will address a topic which has been on the top of both European and American agendas and has provoked heated international discussions – the anti-missile defense system and its added value for the euro-atlantic bond.

IMPORTANCE OF THE EURO-ATLANTIC BOND

All too often the discourse between the European Union and the United States consists of ritual evocation of the importance of the transatlantic relationship, without further elaborating on its strategic dimension. I would hate to fall in the trap of repeating empty phrases, but I would still like to insist that:

- 1) there is no plan B for a functional transatlantic relationship,
- 2) that the Euro-Atlantic tie was not a simple function of East-West confrontation that has lost its *raison d'être* after the fall of the iron curtain,
- 3) that we have built something new – a new historic, political, economical, cultural and even geographic synthesis which has replaced the pre-1914 balance in international relations.

The euro-atlantic relationship is a rich and structured one – it has not only a security dimension, but also an axiological, cultural and economic dimension:

1) VALUES EU and US share common values. Both Americans and Europeans are children of Enlightenment. We cherish above all personal freedom, democracy, human rights and rule of law. In this sense the Euro-American synthesis of guiding principles of our cultures remain the foundation for modern democratic transatlantic society. Our cooperation is of strategic importance if we want to succeed in universalizing our perception of these values.

2) ECONOMY

Our economies are growingly interconnected. American-European cross-border mergers and acquisitions are increasing in numbers and volume. The transatlantic market is the largest bilateral trade and investment relationship in the world, providing employment for up to 14 million people, accounting for about 57% of world GDP and for 40% of world trade. Our relationship is the twin engine of the world economy and a strategic asset in succeeding in the global competition.

3) SECURITY

For over 50 years the military relationship between Europe and US, embodied in the North Atlantic Alliance, has been the pillar of both American and European security and stability. In the past the American military presence guaranteed peace in the European continent and enabled the emancipation and uniting of European States in the EU. Today it is our task to take over part of our responsibility for both our security and global development. Participating in the AMD is the least we could do for that.

AMD AND THE TRANSATLANTIC BOND

The events of September 11 were a grim reminder that we are living in a time of change which began long before the attacks on Washington, New York, Madrid or London. Let me highlight some of the fundamental shifts that have occurred over the last decade

- 1) There has been a significant change in the number of international players and their nature. The events of September 11 were prove that non-state actors and even individuals can seriously threat national and international security

2) Our open societies are increasingly vulnerable. Cyberspace attacks on public utilities or communication systems, biological and chemical weapons or guided missiles have moved from the range of science-fiction to everyday reality. In the light of these new hazards we need to concentrate more than ever on nipping problems in the bud at an early stage.

3) Geographical distance from a crisis is increasingly irrelevant. We can no longer think of security in terms of merely defending our borders

It is in this light that we have to view the project of AMD. The first American President George Washington said: To be ready for war is the most effective way to preserve peace. Today there is agreement among NATO nations that the ballistic missile threat exists and is increasing. Diplomacy, non-proliferation and arms control agreements as well as deterrence all have an important role to play in our response to the spread of ballistic missile technology. But it is clear that these measures have not succeeded in important cases: Iran's ongoing nuclear programme as well as increasingly ambitious tests of Iran's missile programmes suggest that this regime is determined to acquire these capabilities in the face of significant international opposition and is willing to endure diplomatic criticism, sanctions and material hardship to do so.

There is an additional aspect to this. Although AMD is in the interest of Europe as a whole, countries of Central and Eastern Europe are particularly motivated to contribute to its creation. History has taught us a bitter security lesson and keeping USA engaged in the European territory will always be an overriding priority for those countries once behind the iron curtain. It is absolutely indispensable, that all allies within the North-Atlantic area enjoy the same level of security. We all need to benefit of the protection of the anti-missile umbrella. The contrary would mean to abandon the basic principle of the post WW2 euro-atlantic security relationship.

The growing ambition of Russia not only to return among superpowers, but also to regain influence in the Central European area which it considers to be its backyard provides additional impetus to this action. AMD is by no means directed against Russia, nor is it intending to threaten its security. But it does further consolidate the transatlantic bond and thus provide Central European countries a guarantee, that the current geopolitical setting is going to persist.

CONCLUSION

Since the end of the cold war, Europe and USA have been searching for a new definition of their relationship. The fall of bipolar world has set off a new American dynamism and boosted the awareness of the unique military as well as economic superiority of the US. This has sometimes led to controversies between Europe and US i.e. on principles of international law to be used in international relations, protection of personal data, as well as to occasional flaring up of American-European trade, monetary or financial conflicts. These disagreements however should be viewed more as labour pains of a new post-cold-war transatlantic relationship rather than its death toll.

History and relationships are shaped by people as much as by events. In Europe, we are now entering a phase of political conjuncture of new atlanticism with, on one hand, Germany of Angela Merkel reassuming its traditional role of backbone of the

euro-atlantic relationship and relaunching interesting ideas such as the New Transatlantic Economic Partnership. And with France of Nicolas Sarkozy on the other hand, who is probably the most pro-atlanticist French president ever. Last but not least, with Central and East European countries, who have always been keen on strong euro-atlantic bond.

For our future it is crucial that Europe senses itself as part of the transatlantic synthesis. Not as a competitor or alternative center of power, rather as an equal partner. Despite occasional disagreements we have to keep the big picture in mind – not a single problem in the world can be solved if Europe and the United States are at odds. The trees of individual disputes should not hide the woods of our overriding common interest and collective responsibilities. The transatlantic partnership is a key factor for stability and security throughout the world. Therefore we should do our best to keep this bond strong.

Úřad vlády ČR

**ROZHOVOR REDAKTORA RADKA HONZÁKA
S VICEPREMIÉREM ALEXANDREM VONDROU
V DENÍKU HOSPODÁŘSKÉ NOVINY
ZBYTEČNÉ ZÁKONY UNIE NECHÁME ZRUŠIT
(22.10.2007)**

Proč Česko prosadilo do deklarace k nové smlouvě EU princip "oboustranné flexibility"?

Chtěli jsme zavést možnost a dát určitá pravidla hry pro přenášení kompetencí nejenom tím způsobem, kterým byla unie léta budována, tedy směrem z národních států nahoru, ale i opačně. Prostě když zjistíme, že tam či onde je euroregulace nadbytečná a neúčelná, budeme mít nástroj k jejímu zrušení.

Jaké konkrétní kompetence a zákony by bylo možné zrušit už nyní?

Princip má cenu z dvojího hlediska. Zaprvé, jde o varovný vztyčený prapor, protože tendence přenášet kompetence zezdola nahoru je trvalá. A za druhé, my se této agendě budeme věnovat dál. Budeme pracovat na soupisech konkrétních legislativních aktů, které jsou zbytečné a jsou kandidáty na zrušení. Není to nic nového, komise se to již dříve zavázala dělat, ale tato práce není zdaleka dostatečná. Je to třeba dělat s mnohem větší pílí a energií.

Máte konkrétní příklad, jaké pravomoci byste už teď chtěli zrušit?

Nechci vytrhovat z kontextu ten či onen případ... Ale třeba nedávno se v Evropském parlamentu objevil návrh, že by se měla regulovat maximální rychlost automobilů v celé Evropě. Co to dává za smysl, co je komu do toho? Je třeba začít vysílat signály, že tato činnost by měla mít své meze.

To ale byl absurdní návrh jediného poslance, který ani neprošel výborem...

Tak třeba v oblasti alkoholu. Jsou severské země, které mají dlouholeté problémy s alkoholismem. Proč by ale zákonná úprava ve Finsku a Švédsku, které s tím mají reálný problém, měla být úplně stejná nebo podobná v Řecku nebo v Itálii, kde je životní styl a temperament jiný? Evropa není jeden národ, ale společenství národů s různými tradicemi a temperamenti. To by se mělo respektovat.

Nemáte přece jen obavu, že princip flexibility by se mohl obrátit proti Česku? Že některé jiné státy budou chtít zrušit legislativu, která se nám hodí a kterou využíváme?

Ne. Vždycky je třeba získat většinu mezi členskými státy, jedna nebo dvě země to zrušit nemohou. Obrátit proti nám by se to mohlo jen v případě, že bychom nějakou práci zanedbali. Samozřejmě, vždycky se všechno může obrátit proti vám, ale rozhodně to není pokyn k nečinnosti.

Proč mělo smysl bojovat za pouhou jednu větu v jedné z padesáti deklarací ke smlouvě? Ta formulace podle Evropské komise ani nic nemění...

Obecně vzato - to, že se přece jenom snažíme více profilovat na evropské půdě, má své věcné opodstatnění. Zároveň je to i o tom, že se občas musíme ozvat. Kdybychom tady jenom seděli a mlčeli v koutku, vymstí se nám to, až půjde skutečně o něco vážného. Ti, kdo nemluví a nic nepožadují, ani nevědí, jak se mluvit má, jak se má věc žádat a jak se pro ni má získávat podpora. Nikdo je pak nebere vážně.

**TISKOVÁ KONFERENCE PŘEDSEDY VLÁDY ČR MIRKA TOPOLÁNKA
A MINISTRA OBRANY SPOJENÝCH STÁTŮ AMERICKÝCH ROBERTA GATESE
(23.10.2007)**

Martin Schmarcz, Úřad vlády ČR: Dámy a pánové, já vás vítám na tiskovém briefingu po jednání předsedy české vlády pana Topolánka a ministra obrany Spojených států pana Gatese. V úvodu vás účastníci jednání seznámí s jeho průběhem. Jako první má slovo premiér Topolánek.

Mirek Topolánek, předseda vlády ČR: Děkuji za slovo. Dobrý den. Já myslím, že je celkem příznačné, že snídani jsem strávil s rumunským ministrem zahraničí, oběd s ministrem obrany Gatesem a večeři s vicepremiérem ruské vlády Naryškinem. Ono to souvisí s mnoha věcmi, ale souvisí to také se zahraničně-politickým významem České republiky a s tím, jak se zde promítá celá řada zájmů a celá řada cílů. My jsme dnes s panem ministrem, a nebyla to jeho jediná schůzka v ČR, projednávali celou řadu otázek, samozřejmě, že jednou z těch hlavních bylo umístění protiraketové obrany na českém území jako společný zájem a věc, která je předmětem společného jednání v této chvíli, a musím k tomu uvést několik závěrů. Myslím si, že, a nechám panu ministrovi, ať vás seznámí sám s těmi závěry, že jsem diskutovali v zásadě několik otázek. To je rizika, z kterých vlastně resultuje, nebo na základě kterých jsme se rozhodli umístit tento systém v Evropě. Za druhé, je to otázka daleko významnější spolupráce a diskuse s Ruskou federací na úrovni NRC, ale i jiných úrovních. Za třetí, je to připravovaná společná pozice NATO na summit v Bukurešti. Za čtvrté, je to obecné řešení obrany proti raketám krátkého, středního a dlouhého doletu. Myslím, že další diskuse, která se netýkala přímo protiraketové obrany, se týkala celé řady našich společných aktivit. Diskutovali jsme o Kosovu a tomto regionu. Diskutovali jsme o Afghánistánu, o našem zájmu vybudovat PRT v Logaru. Diskutovali jsme o celé řadě jiných otázek, ale přiznám, že ta diskuse o protiraketové obraně naší diskusi dominovala. Nechal bych nyní prostor panu ministrovi Gatesovi.

Robert Gates, ministr obrany USA: Rád bych poděkoval panu premiérovi a ministryni obrany za to, že je mohu navštívit. Ačkoliv jsem velkou část své kariéry soustředil na tuto část světa, tak toto je moje první návštěva v Praze. Také bych velice rád poděkoval České republice a jejím občanům za podporu během několika posledních let a také za příspěvky za nasazení v Iráku a Afghánistánu. My si velice ceníme tohoto úsilí. Také jsme byli velice potěšeni tím, že se Česká republika v nedávné době rozhodla vytvořit vlastní Provinční rekonstrukční tým v Afghánistánu a uvítáme jakékoliv další příspěvky či formy pomoci v této zemi. Jak uvedl pan premiér, jedním z hlavních předmětů našeho dnešního setkání byla protiraketová obrana. Domnívám se, že byl učiněn i dnes pokrok. Informoval jsem pana premiéra i paní ministryni o výsledku či průběhu jednání, které jsem před nedávnou dobou vedl k této otázce společně s ministryní zahraničí Riceovou v Moskvě.

I nadále vybízíme Rusko k partnerskému vztahu s námi v otázce protiraketové obrany. A i nadále se je snažíme ujišťovat, že tato zařízení nejsou něco proti Rusku, a že Rusko z nich může mít užitek. Součástí našeho úsilí je také to, že s nimi neustále všechny záležitosti projednáváme tak, aby byla zajištěna transparentnost, aby opravdu měli přístup k informacím, které se týkají těchto zařízení. Jednoznačně jsme uvedli ruské straně, že budeme pokračovat v jednání s Českou republikou a Polskem a v případě uzavření těchto jednání pokročíme k případnému nasazení

těchto prostředků. Také jsem zmínil během hovoru během dnešního dne, že v případě, že bychom zkoumali možnosti, jakým způsobem v rámci rozšíření transparentnosti zajistit přístup ruské straně na tato zařízení. Takže, bychom veškeré tyto návrhy nejdříve konzultovali s Českou republikou, než bychom je předložili ruské straně. Jenom zdůrazním ještě jednou, nic v tomto ohledu by se neuskutečnilo bez souhlasu české vlády. Také jsem své české kolegy informoval o tom, že o této záležitosti budeme v dalších dnech, během zasedání ministrů obrany NATO, diskutovat.

Je naším přáním, doufáme, že během summitu v Bukurešti příští rok bude přijato usnesení, že NATO bude pokračovat a ještě více pracovat na rozvoji své protiraketové obrany proti střelám krátkého a středního doletu, která bude kompatibilní, která bude jednou stranou a druhou stranou bude protiraketová obrana proti střelám dlouhého doletu. Naším cílem je integrovaný systém, který by chránil všechny členské země aliance před hrozícím nebezpečím, jako jsou například iránské řízené střely. A s velkým potěšením konstatuji, že v nedávné minulosti jak ministři zahraničí, tak i ministři obrany NATO se k takovému přístupu vyjadřují a staví pozitivně. V minulosti Česká republika a Spojené státy americké velice intenzivně spolupracovaly na řešení velkých výzev v oblasti bezpečnosti a obrany a já mohu dnes říci, že naše vztahy jsou asi nejintenzivnější v historii. Děkuji.

Martin Schmarcz, Úřad vlády ČR: Děkuji panu premiérovi, děkuji panu ministrovi. Nyní je asi osm minut na vaše dotazy. Prosím, napřed z české strany, potom z americké. Deník Právo.

Jiří Roškot, deník Právo: Dotaz nepřekládán.

Robert Gates, ministr obrany USA: Co se týče možnosti toho, že by nedávno vznesené návrhy v otázce protiraketové obrany ruské straně nějakým způsobem změnilы časový harmonogram rozmístění nebo nasazení těchto zařízení, tak se domnívám, že žádný vliv na ten harmonogram nebude. Já jsem společně s paní ministryní Riceovou předložil Rusům dva návrhy, z nichž jeden jsem již zmínil, a to je zajištění přístupu ruské straně tak, aby mohli vidět, co se děje. Opět zde platí, že k čemukoliv by se v tomto ohledu dospělo, tak by bylo nejdříve předloženo ke schválení české vládě a bez jejího souhlasu bychom nešli dál. Druhým návrhem učiněným ruské straně, který, samozřejmě, ještě není dopracovaný, tak spočívá v tom, že bychom svázali aktivaci těchto zařízení, jejich uvedení do provozu, s průkazným dokladem toho, že iránská strana disponuje takovými hrozícími prostředky. Čili, jinak řečeno, proběhlo by to jednání, které v současné době probíhá, byla by vyjednána smlouva, uzavřena, tato zařízení postavena a připravena do provozu, ale nebyla by uvedena do provozu. Až v případě jasného důkazu, třeba úspěšného testu na iránské straně, by proběhla aktivace.

Martin Schmarcz, Úřad vlády ČR: A nyní americký novinář.

Americký redaktor: Dotaz nepřekládán.

Robert Gates, ministr obrany USA: Co se týče možného přístupu ruské strany k těmto zařízením, tak opět zdůrazňuji, že by se nic neudálo bez souhlasu české vlády než bychom s čímkoliv dopracovanějším, než je to v současné podobě, šli za ruskou

stranou, tak by to bylo předloženo vládě České republiky, a co se týče vyjednávání, tak doufáme, že budou ukončena během dvou měsíců.

Mirek Topolánek, předseda vlády ČR: Já k té první otázce musím říct, že jsem osobně přesvědčen, že ta jednání s Ruskem, kromě těch dvou zcela konkrétních návrhů, musí směřovat k diskusi v rámci NRC o interoperabilitě celého systému a o stanovení jednotného rozhraní mezi řízením a velením. To znamená k diskusi o Ruské federaci, aby se účastnila protiraketových aktivit. Z hlediska termínu, doufám, že vše bude dojednáno před mou cestou do Spojených států, kterou očekáváme začátkem příštího roku, nejpozději v únoru. Shoduji se s americkým ministrem obrany, že bychom do konce roku mohli mít ty základní smlouvy a parametry dojednány.

Americký redaktor: Dotaz nepřekládán.

Mirek Topolánek, předseda vlády ČR: Já ale necítím potřebu to komentovat.

Martin Schmarcz, Úřad vlády ČR: Prosím, další dotaz.

Redaktorka Slovenské televize: Pane ministře, změní nějak vaši taktiku vyjednávání na území Polska a Česka výsledky voleb v Rusku?

Robert Gates, ministr obrany USA: Určitě doufám, že nikoliv.

Americká redaktorka: Pane premiére, dovoluji mi dotaz týkající se toho, co znamená pro Českou republiku rozšíření jejího území v Afghánistánu, a zda-li je přítomnost českých jednotek v Iráku víceméně symbolická v tento moment, nebo se domníváte, že budete zvyšovat počet vojáků nasazených v Iráku?

Mirek Topolánek, předseda vlády ČR: Žádná naše účast v misích není symbolická, i když tam máme jenom pozorovatele. My působíme v současné době v misi v Kosovu, kde budeme v příštím roce mít až 550 vojáků. Budeme končit v příštím roce misi v Bosně a Hercegovině. Budeme zvyšovat účast našich vojáků, a nejenom vojáků, v Afghánistánu. Budeme od pololetí příštího roku mírně snižovat počet vojáků v Iráku. Filozofií této vlády je nezvyšovat počet misí, zvyšovat participaci v jednotlivých misích, nebo zvyšovat účast v těch jednotlivých misích. Nicméně, tento záměr o našem působení v misích v příštím roce je teprve schválen vládou a musí ho ještě schválit Parlament. Účast v PRT v Logaru je pro nás dokladem toho, že je třeba působit nejenom v těch vojenských, ale hlavně v těch rekonstrukčních a obnovovacích pracích v těchto ohniscích napětí. V tomto smyslu naše ambice mít PRT v Afghánistánu s touto snahou koreluje.

Robert Gates, ministr obrany USA: My velice vítáme rozhodnutí České republiky posílit její úsilí v Afghánistánu a je to velice dobrá zpráva pro blížící se zasedání ministrů obrany NATO. Je to nejen velice dobré znamení, že Česká republika, jako členská země NATO, rozšíří svoje nasazení v Afghánistánu, ale je to velice dobré také proto, že jsme v určitém bodě na cestě k demokratické vládě v Afghánistánu a toto velice pomůže.

Mirek Topolánek, předseda vlády ČR: Thank you very much.

Martin Schmarcz, Úřad vlády ČR: Dámy a pánové, děkuji.

Úřad vlády ČR

**VYSTOUPENÍ EUROPOSLANCE
JANA ZAHRADILA (ODS)
NA PLÉNU V ROZPRAVĚ EP O VÝSLEDKÁCH SUMMITU EU
(23.10.2007)**

Pane předsedo,

jako bývalý člen Konventu o budoucnosti EU, jako jediný europoslanec, který plnil roli "šerpy" svojí vlády během jednání o nové smlouvě a jako zásadní odpůrce euroústavy konstatuji, že v Lisabonu zvítězil - alespoň do určité míry - zdravý rozum.

Koncepce euroústavy byla od samého začátku chybná, je dobře, že byla opuštěna a jsem rád, že k tomu přispěla svým dílem i moje země. EU není a nebude státem, tudíž nemůže mít ústavu. EU musí být postavena na mezivládní smlouvě, kde členské státy, národní státy, musí zůstat základními kameny celé evropské stavby.

V nové smlouvě lze nalézt věci, které se nám mohou líbit či nelíbit v různé míře. Mně například se líbí posílení role národních parlamentů i exekutiv pomocí principu tzv. posílené žluté karty či obousměrné flexibility. Naopak se mi velmi nelíbí redukce práva národního veta a rozšíření QMV. Jako realista ale vím, že jsme dosáhli hranice možného.

Obsah je důležitý, ale neméně důležitá je také změna atmosféry. Poprvé v novodobé historii EU narazil umělý, u zeleného stolu zkonstruovaný koncept na realitu a musel být alespoň zčásti přepracován. Je to dobré znamení, že se snad časem začne EU chovat v souladu se skutečností 21. století, odvrátí se od 50 let starého a již překonaného federalistického modelu a nastoupí cestu ke skutečně flexibilní, decentralizované mezinárodní organizaci, schopné čelit novým výzvám.

Věřím jen, že Evropský parlament nepodlehne pokušení znovu oživit konstituční myšlenku. Tím by jen dokázal, jak moc je vzdálen od reality.

Jan Zahradil
předseda klubu ODS v EP

www.ods.cz

**VYSTOUPENÍ PREMIÉRA TOPOLÁNKA
K POSLANCŮM PSP ČR
K VÝSLEDKŮM NEFORMÁLNÍHO SUMMITU EU V LISABONU
(25.10.2007)**

22. schůze PSP ČR

Vážená paní předsedající, vážené kolegyně, vážení kolegové,

v normální zemi, v normálním parlamentě by po návratu delegace na neformální Evropské radě v Lisabonu parlament povstal a tleskal by tomu, že Evropská unie byla schopna se v komplikované situaci dohodnout na textu, který získal souhlas 27 hlav států, ne tak v České republice. To, co tady předvedl Lubomír Zaorálek v úterý (23. 10. 2007), bylo i na evropské poměry velmi neobvyklé. To je možná do úvodu.

Neformální Evropská rada v Lisabonu neměla jiný úkol než vyhodnotit výsledky jednání mezivládní konference, tzv. IGC, vyřešit případné drobné rozpory a porovnávat výsledek této mezivládní konference s mandátem Evropské rady z června letošního roku, která probíhala v Bruselu.

Mnozí si ještě vzpomenou na poměrně velmi dramatické jednání, které skončilo někdy o půl páté ráno a zhruba kolem půl čtvrté se hroutilo, zhruba kolem půl čtvrté až do půl páté se hledalo východisko, aby vůbec nějaká reformní smlouva vznikla.

Jednání v Lisabonu bylo velmi konstruktivní. Myslím, že jsme k tomu přispěli i my. Chtěl bych říci, že jsme přispěli samozřejmě i k tomu, že drtivá většina problémů byla vyřešena už během IGC, během té mezivládní konference. Panovala obecná shoda na tom, že už je třeba ukončit ta šestiletá jednání kolem institucionálních otázek a věnovat se spíše řešení problémů, které skutečně zajímají občany zemí Evropské unie, jako je ekonomický růst, bezpečnost, energetické systémy, energetické problémy, zemědělská politika, rozpočet.

Ten konečný text je výsledkem maximálně možného kompromisu mezi zúčastněnými. Dva sporné body byly vyřešeny ještě v rámci IGC, a proto už se na Evropské radě neprojednávaly. Byly to možná pro vás drobné problémy, ale celé to jednání v posledních měsících po mandátu Evropské rady z června je o drobnostech. To, že si Bulharsko přeje zachovat v názvu pro evropskou měnu v cyrilice evro, asi není problém, který by nás nějakým způsobem oslovil.

Částečně bylo vyhověno i žádosti Rakouska na ponechání si možnosti omezit přístup zahraničních studentů na své univerzity. Komise odložila řízení pro porušování evropského práva v této věci a částečně vyhověla rakouskému požadavku a Evropská rada to víceméně stvrdila, protože vysoký počet německých studentů, kteří po vystudování odcházejí do Německa, a proto Rakousko nemá dostatek doktorů, je problém, který samozřejmě v některých oborech známe i u nás.

Samotné jednání se věnovalo v zásadě třem otevřeným bodům. Požadavek Polska zakotvit ióanninský kompromis, což je v podstatě blokovací mechanismus Ióannina, v

závažnější podobě, než je prohlášení, to znamená protokolu. Musím korektně poznamenat, že když jsme se o půl páté ráno v červnu rozcházeli, všichni jsme odcházeli s tím, že to bude součástí protokolu. Nakonec to tak i dopadlo. Polsko může být spokojeno. Myslím si, že ani případné změny po volbách nebudou znamenat změnu v této otázce polského partnera, Polska v Evropské unii.

Daleko závažnějším problémem, který ale také jsme vyřešili, byl nesouhlas Itálie - a já bych to vůbec nebagatelizoval, jako to udělal Lubomír Zaorálek - která neakceptovala to, že přijdou o čtyři mandáty v Evropském parlamentu. Česká republika přijde z 24 o dva. Je to procentuálně podstatně víc než ty čtyři hlasy, o které přijde Itálie. Přesto jsme toto akceptovali. Nakonec po velké diskusi s Romanem Prodim a v rámci hlav jednotlivých států jsme souhlasili s kompromisním návrhem, že se rozšíří počet 750 poslanců na formulaci, že jich je 750 a předseda Evropského parlamentu, což bylo akceptováno všemi 27 zeměmi.

Náš požadavek na daleko - řekl bych - lepší vymezení účinku oboustranné flexibility byl nakonec akceptován a nebyl vyjednáván mimo mandát. Problém, který se řešil - a ten problém je legitimní - je - a uznávám, že to byla taktika, Evropská rada má své finesy, má svoji strategii, má svoji taktiku - kdy jsme samozřejmě chtěli, aby míra závaznosti pro Evropskou komisi, případně Evropská rada, to znamená hlavy 27 států rozhodnou o přesunu některé kompetence zpět na národní úroveň, aby se tím Evropská komise musela zabývat. Po - řekl bych - kuloárové věčné diskusi jsme přistoupili na formulaci, na proklamaci více méně Evropské komise, že v takovém případě se tímto bude vážně a seriózně zabývat.

Oboustranná flexibilita byl fakticky jediný vážný vnos do diskuse o nové reformní smlouvě. Umožňuje pomocí žluté nebo oranžové karty, která dává šanci parlamentům jednotlivých zemí při určitém počtu ingerovat do legislativního procesu a do kompetenčních sporů na úrovni unijní a na úrovni národních států, umožňuje i vládám vstupovat do toho procesu. Dává jim jistou šanci tam, kde je to účelné. A ono to účelné v mnoha případech po těch padesáti letech je, aby se společně s převodem kompetencí na unijní úroveň mohly převádět kompetence zpět na národní, pokud s tím státy na Evropské radě vysloví souhlas.

Musím říci, že diskuse o reformní smlouvě byla nakonec korunována úspěchem. Věta, kterou jsme prosadili, je spíše deklaratorní, je politickým poselstvím. Význam spočívá v tom, že členské státy vzali otázku vracení kompetencí v potaz. Je tím vyslán signál, je to signální záležitost, že do budoucna je nutné se převodem kompetencí nahoru i dolů musí Evropská rada, Evropská komise i Evropský parlament zabývat.

Samotný požadavek na rušení unijních právních aktů není v žádném případě nesmyslný a souvisí se závazkem Barrosovy komise snížit - což nám připadá trochu legrační, ale je to velmi vážně míněno - o 20 % množství regulací, kterými jsou Evropská unie, evropské státy v rámci *acquis communautaire* zatěžovány.

Myslím, že diskuse probíhá velmi seriózně. I my kromě našich vlastních regulací často kritizujeme - a to průřezově stranami - celou řadu regulací, které k nám přicházejí z unie. Je třeba se o tom bavit, je třeba to řešit, je třeba mít nástroje,

potenciální nástroje pro to, abychom mohli některé kompetence vrátet v rámci subsidiarity na národní úroveň.

Kdybych měl zhodnotit smlouvu, řekl bych hlavní větu, že je to sňatek z rozumu.

Je to kompromisní text, který po referendech v Holandsku a Francii musel doznat změn. Těch změn doznal. Změny jsou ku prospěchu věci, přestože tu základní materii, tu podstatu zlepšení fungování institucí Evropské unie v sobě obsahují. Odstraňují se ústavní atributy, protože to kritizovala většina států, které i souhlasily a nebo dokonce ratifikovaly Ústavní smlouvu. Zakotvuje se princip obousměrné flexibility. Vymezuje se pravomoci Unie, posiluje se úloha vnitrostátních parlamentů.

Podpis reformní smlouvy by měl proběhnout po příslušných diskusích na národní úrovni a v Parlamentu symbolicky 13. 12. v 11 v Lisabonu tak, jak si přál José Socrates, prezident Evropské rady, nebo prezident portugalského předsednictví během tohoto půl roku.

Myslím si, že daleko závažnější než tento bod byla diskuse druhý den v pátek na téma "globální aspekty Lisabonské agendy nebo Lisabonské strategie". Mělo by nás potěšit, že hlavní směry Lisabonské agendy, které samozřejmě musíme ještě formalizovat do spousty dokumentů, korelují nebo jsou v souladu s hlavními prioritami vlády, to je zjednodušení podnikatelského prostředí speciálně pro malé a střední podniky, výrazná podpora a podpora prostředí pro vědu, výzkum a vzdělávání. Je to samozřejmě spojeno s otázkami energetiky, energetické bezpečnosti a klimatických změn a dalšími otázkami.

Musím říci, že v tomto smyslu jsme neměli žádné výhrady.

Pokud bych měl popsat diskusi, tak je to diskuse, kterou všichni známe a je celkem jedno, z které jsme politické strany. Česká republika díky své otevřené ekonomice, exportní schopnosti a exportní potřebě patří samozřejmě a zcela přirozeně mezi státy, které si přejí daleko větší otevřenost Evropské unie, daleko větší otevřenost třetích trhů, kdy usilujeme vláda od vlády o uzavření dohod "double you TO", v tomto případě speciálně v DOHA, a proto patříme mezi státy spíše s liberálnějším pojetím tohoto aspektu, jako je Británie, skandinávské země a celá řada nových členských zemí.

Bylo velmi zajímavé a každému bych přál, tomu kdo to nezažil, aby zažil diskusi o globalizačních aspektech Lisabonské agendy právě na Evropské radě. Pod stejnými souhlasnými větami se fakticky skrývají dva diametrálně odlišné koncepty, které rámuje diskuse nejenom o otázkách Lisabonské agendy, ale fakticky o všech otázkách Evropské unie, které se v současné době projednávají.

Na jedné straně tendence spíše protekcionistická, spíše vývoz nejrůznějších regulací do třetího světa, na druhé straně spíše touha uvolnit bariéry pro obchod, uvolnit bariéry jak v Evropské unii, tak v třetím světě a v zemích, které jsou pro nás zajímavé.

Velmi zajímavá diskuse probíhá, a myslím si, že patří rovněž mezi národní zájmy, chtěl-li bych to tak říct, České republiky, je diskuse o svobodách, základních

svobodách Evropské unie, na kterých vznikla. Myslím, že se shodujeme na tom, že Česká republika i v rámci svého předsednictví navazující na francouzské předsednictví bude chtít posilovat konkurenceschopnost, bude chtít posilovat aspekty znamenající ekonomický růst, bude chtít dokončit jednotný vnitřní trh a bude chtít samozřejmě garantovat základní svobody. My přece nemáme v této chvíli garantované základní svobody a jak směrnice Wallersteinova o volném pohybu služeb, tak samozřejmě doposud trvající moratorium na volný pohyb pracovních sil jsou aspekty, které musí být v českém zájmu průřezově všemi stranami odstranit.

Pátá svoboda, která je diskutována v Evropské unii, je svoboda volného pohybu mozků. Možná nám připadá diskutabilní, ale Evropská komise tím má na mysli volný pohyb myšlenek, volný pohyb vědeckých kapacit a výraznou spolupráci v této oblasti. Samozřejmě naše pozice je můžeme mít svobod, kolik chceme, ale je třeba dokončit především ty základní čtyři.

Výrazná diskuse se odehrávala nad otázkami stability finančních trhů, speciálně v souvislosti s posledními turbulencemi na finančním trhu, které byly exportovány do Evropy ze Spojených států amerických. My jsme s tím materiálem na EKOFINU neměli problém, a proto jsem k tomu tématu ani nevystupoval. Je třeba říci, že celá řada mechanismů, které Evropská komise navrhuje, už u nás fungují a nebo jsou startovány.

Nicméně je otázkou - a já doporučuji, aby ne dnes, ale někdy jsme se vážně na odborné úrovni zamysleli nad tím, že pokud budeme provazovat jednotlivé finanční trhy v Evropě, tak pak ten dopad americké počínající krize na finančním trhu, který má vliv na některé země Evropské unie a na Českou republiku minimálně, může mít v rámci provázání těchto mechanismů vliv na Evropskou unii jako celek. Nicméně to je diskuse odborná, subtilní a nechci vás s ní zatěžovat.

Poslední část diskuse byla věnována klimatickým změnám a postkjótskému procesu, kdy speciálně v této souvislosti se připravuje mandát Evropské unie na plánovanou konferenci na Bali, která by měla za prvé vyhodnotit kjótský proces a připravit mechanismy postkjótského procesu.

Musím říci, že Česká republika nepatří mezi země, které by neplnily své závazky spojené s protokolem v Kjóto. Česká republika plní tyto závazky. V tomto smyslu je třeba se obracet spíše na země, které ho neplní, například Rakousko, abychom si tady řekli otevřeně. Náš postoj k této věci je celkem jasný. Evropská unie představuje z hlediska vytváření emisí zhruba 14 % světového objemu. Pokud se nám nepodaří na Bali přesvědčit země jako je Brazílie, Argentina, Indie, Čína, Ruská federace a Spojené státy americké, které už se ale k tomu postkjótskému procesu přihlásily, tak fakticky změny v Evropské unii a regulace, které si - a "binding targets" - závazné cíle, které si Evropská unie sama na sebe stanovila, nebudou mít vliv na globální znečišťování, nebudou řešit problém tak, jak si Evropská unie představuje, a proto my samozřejmě zastáváme stanovisko daleko širší diskuse.

Já bych chtěl říci, že s touto neformální Evropskou radou v Lisabonu je spojena diskuse, kterou bychom měli v Parlamentu také nastartovat, a to je diskuse o ratifikačním procesu. Musím říci, že to, že Charta lidských práv není přímo součástí dokumentu, což byl požadavek celé řady států, ale je tam na ní výrazný odkaz, v této

chvíli ještě neznamená a není to myšleno nijak agresivně, že tyto formulace v nové reformní smlouvě a tento nový institucionální rámec nebude ingerovat do naší ústavy, kdy judikáty Evropského soudního dvora by mohly mít vliv a mohly by být nadřazeny svým způsobem naší ústavě, a proto si myslím bez toho, že by to bylo myšleno výrazně ideologicky nebo politicky, že vyjádření Ústavního soudu, jestli tomu tak je, nebo nikoliv, patří mezi informace, které by Parlament měl dostat. Pak bude zcela jednoznačná odpověď na otázku, jestli jde o zasažení našich ústavních pravomocí, nebo nikoliv, a my se můžeme definitivně rozhodnout, jestli budeme ratifikovat tuto smlouvu parlamentní cestou, nebo cestou speciálního referenda k tomuto způsobu určeného.

Já jsem prezentoval veřejně názor - a tady ho nechci nijak výrazně obhajovat, protože je to předčasné - že bych se přikláněl stejně jako drtivá většina evropských států, mimo jiné proto nebyla schválena Ústavní smlouva, ale tato redukováná jednodušší reformní smlouva pro parlamentní cestu. Nicméně myslím si, že diskuse je otevřená, je třeba zvážit ústavní aspekty a podle toho se seriózně rozhodnout.

Druhá otázka, kterou bych chtěl otevřít, a nevím, jestli dnes na ni bude čas, ale je nutné, aby se jí Parlament zabýval, je otázka našeho předsednictví, případného vlivu ratifikace reformní smlouvy a její platnosti a samozřejmě tím pádem i jmenování vysokého představitele pro zahraniční politiku a bezpečnost a prezidenta Evropské rady. My určitě nebudeme ti, kteří budou chtít proces brzdit. Nicméně existují v Evropské unii dva názory. Jeden prezentovaný nejsilněji Nicolasem Sarkozym a Francií, a to je samozřejmě jak jinak ratifikace co nejdříve a určování těchto představitelů již za francouzského předsednictví, což samozřejmě jde proti zájmům České republiky, nicméně naše předsednictví by tím dostalo jedinou ránu, a to je to, že by se nezviditelňoval ministr zahraničí nebo ministr pro evropské záležitosti a premiér, nicméně jinak by byly ty principy zachovány.

Ten druhý názor je spíše názor německý a dalších zemí, a já bych řekl většiny zemí, a to je evropského prezidenta nebo prezidenta Evropské rady a vysokého představitele i z důvodu legitimacy a mandátu stanovovat až společně se sestavováním komisařů a nové Evropské komise po volbách do Evropského parlamentu v červnu 2009. My se samozřejmě přikláníme k tomuto názoru, Švédové, kteří následují po nás, logicky jdou ještě dál a mluví o prosinci.

Já chci říct, že i tato diskuse by neměla vyvolávat mezi politickými stranami v České republice řevnivost. Pokládám dohodu v této věci za bytostný zájem České republiky a myslím si, že diskuse i o těchto aspektech patří na půdu Parlamentu nebo speciálních výborů v Poslanecké sněmovně a Senátu.

Úplně závěrem toho svého úvodního exposé bych chtěl říct, že bychom reformní smlouvu měli přijmout takovou, jaká je. Určitě s ní není spokojen v Evropě vůbec nikdo. Je to pozice kompromisu, není to pozice win-win. Ta změna byla vynucena několika okolnostmi - referendy v Holandsku a ve Francii, kdy se nemohla francouzská reprezentace, reprezentovaná ještě tehdy prezidentem Chiracem, ani holandská reprezentace, reprezentovaná Janem Peterem Balkenendem, premiérem, vrátit domů se stejnou smlouvou, jaká byla v ústavní smlouvě zakotvena, protože referendum jasně řeklo, že lidé ji odmítli. A teď nechci spekulovat o důvodech, proč to občané Francie a Holandska odmítli. Není vůbec jasné, jak se k novému textu,

natož k tomu starému, postaví britská veřejnost, pokud by se podařilo v Británii prosadit referendum. Myslím si, že my bychom měli střízlivě akceptovat tu dohodu, které tam bylo dosaženo, přestože někteří z nás mohou mít pocit, že jsme mohli jít dál, že jsme mohli více bojovat, ale tady říkám, že koaliční kompromis, kterého jsme dosáhli, je velmi blízky tomu, co v minulosti prezentovala i dnešní opozice a Česká strana sociálně demokratická.

Chtěl bych vás požádat, abychom k těmto otázkám přistupovali v zájmu České republiky, v zájmu kontinuity, konsistence a předvídatelnosti české zahraniční politiky, přestože evropské otázky dnes již nepovažujeme striktně za zahraniční.

Děkuji za pozornost

www.ods.cz

**ČLÁNEK VICEPREMIÉRA ALEXANDRA VONDŘY
V DENÍKU MF DNES
VLÁDA SE NA VEDENÍ UNIE CHYSTÁ. NA ROZDÍL OD OPOZICE
(25.10.2007)**

Lubomír Zaorálek ve svém článku "Jak budeme mlčky šéfovat EU" v MFD z 9. října 2007 kritizuje vládu za to, jak připravuje české předsednictví v Evropské unii. Česko potřebuje veřejnou debatu na toto téma - avšak debatu věcnou, jejímž cílem nebude ani osočování před kamerami, ani zákulisní obchodování s ústavními funkcemi, ale společný úspěch při půlročním řízení Unie. Pan poslanec vytkl vládě, že nekomunikuje o prioritách předsednictví, nezvládá dialog s opozicí, ba dokonce utajuje informace. To je vážné obvinění, které se však míjí s realitou.

Vláda již v únoru (zhruba o rok a půl dříve, než je u předsednických zemí zvykem) schválila pracovní dokument, jehož smyslem bylo načrtnout východiska a poskytnout základ pro diskusi, jejímž výstupem budou v červnu 2008 priority českého předsednictví - proreformní, ale konsenzuální. Oslovili jsme poslance a senátory v zahraničních a evropských výborech obou komor parlamentu (včetně Lubomíra Zaorálka), Asociaci krajů České republiky, Svaz měst a obcí, sociální partnery a odborníky z akademické, neziskové i podnikatelské sféry. Výsledkem jejich připomínek je přepracovaný dokument k prioritám českého předsednictví, který schválil v říjnu vládní výbor pro Evropskou unii a který byl poté zveřejněn na vládním webu. Nikdy nebyl projednáván v režimu "vyhrazené", jak v posledních Otázkách Václava Moravce uvedl stínový ministr zemědělství za ČSSD Michal Hašek. Umí si pan Zaorálek představit širší záběr diskuse a konkrétnější výstup debaty o předsednictví?

Trojčlenný tým

Pan poslanec dále vyjádřil obavy, že nebudeme s to se ujmout role moderátora různých zájmů v Unii a spolupracovat se zahraničními partnery. Opak je pravda. A na rozdíl od pana poslance to umíme doložit konkrétněji než "neoficiálními zdroji". Se Švédskem a Francií, které jsou s námi v předsednickém týmu, jsme navázali nadstandardní vztahy. V čele obou zemí stojí stejně jako u nás reformní vlády, jimž leží na srdci úspěch jejich předsednictví. V září jsme z české iniciativy v Praze společně zahájili práce na osmnáctiměsíčním programu našeho týmového předsednictví. Premiér Topolánek je v častém kontaktu s francouzským prezidentem Sarkozym a švédským premiérem Reinfeldtem. Podobný dialog se vede na dalších úrovních včetně Evropské komise a Generálního sekretariátu Rady EU, který je hlavním koordinátorem všech předsednictví. Jsou toto příklady nekonstruktivního a izolacionistického přístupu, který je nám vytýkán? V jednom se s Lubomírem Zaorálkem asi shodneme. Agenda předsednictví bude do značné míry předurčena reformní smlouvou, která byla schválena v Lisabonu a musí být nyní ratifikována.

Dělí nás ideologie

Neexistuje důvod pochybovat o tom, že k tomuto úkolu přistoupíme se vši vážností. Tato vláda má bytostný zájem na tom, aby české předsednictví bylo úspěšné, a hodlá za ně nést odpovědnost. Z naší iniciativy bylo v Lisabonu schváleno prohlášení, které stanoví pravidla hry mezi předsednickou zemí, Evropskou komisí a Evropskou radou tak, aby přechod k novému uspořádání proběhl bez zádrhelů. Kritiku Lubomíra Zaorálka vnímám jako daň za otevřenost, nikoli uzavřenost vládní

komunikace. To, co nazývá absencí diskuse, je ve skutečnosti absencí politického konsenzu, danou ideologicky, a ne neochotou hledat kompromisy. To je skutečným problémem českého předsednictví. Propast však lze překonat jen tehdy, bude-li vůle na obou stranách. Jsem přesvědčen, že větší investice do vědy, výzkumu a vzdělání, které umožní reforma evropského rozpočtu, stabilní ceny energie, které pomůže zajistit energetická politika Unie, či možnost pracovat volně ve všech zemích Evropské unie, jsou v zájmu voličů napříč politickým spektrem. Před dvěma týdny jsem nabídku spolupráce opozici znovu veřejně zopakoval na tiskové konferenci vlády. Pane Zaorálku, míč je nyní na vaší straně.

www.ods.cz

**MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH
VĚCÍ**

**ROZHOVOR REDAKTORA ZDEŇKA MIHALCA
S MINISTREM ZAHRANIČÍ SCHWARZENBERGEM
NA INTERNETOVÉM PORTÁLU AKTUALNE.CZ
CELÝ BALKÁN BY MĚL VSTOUPIT DO EU
(9.10.2007)**

Česko usiluje o co nejrychlejší vstup všech balkánských zemí do Evropské unie. V rozhovoru pro Aktuálně.cz z Fora 2000 to prohlásil český ministr zahraničí Karel Schwarzenberg. Ministr také okomentoval spory ve Straně zelených, stažení českých vojsk z Iráku a důvody, proč Česko usiluje o členství v Radě bezpečnosti OSN.

A: Na víkendovém sjezdu Strany zelených jste oznámil, že navrhnete vládě stažení velké části českých vojáků z Iráku. Rozhodl jste se tak kvůli předešlé kritice Strany zelených?

Ne, s kritikou to nesouvisí. To už jsme připravili před delší dobou.

A: Proč chcete většinu z nich stáhnout?

Je načase, aby odpovědnost v Basře přijaly irácké síly. Cizí vojska to nemůžou dělat nekonečně. Byli jsme tam začleněni do britských vojenských struktur a Angličané také pomalu odcházejí, proto jsme i my už delší dobu uvažovali o stažení.

A: Před víkendovým sjezdem vás kritizovali někteří členové Strany zelených, která vás na post ministra zahraničí nominovala. Například Matěj Stropnický prohlásil, že jste "zatím neudělal ani jeden zelený krok". Co jste tedy udělal "zeleného"?

Už jsem to řekl na sjezdu. Mnohé názory Strany zelených se odrážejí v mé politice. Týkají se rozvojové pomoci, některých aspektů evropské politiky a lidských práv. Je nutné být co nejopatrnější ve vývozu zbraní. Takovou politiku neprosazují kvůli Straně zelených, ale protože zelení mají v mnoha věcech pravdu.

A: Uveďte konkrétní příklad podpory lidských práv. Jak se Česko angažuje například v Barmě?

Co se lidských práv týká, máme docela úctyhodnou bilanci. Zasadili jsme se v rámci Evropské unie o usnesení k situaci v Barmě. Několikrát jsme v tomto roce poslali pomoc uprchlíkům a stále pomáháme opozičním silám v Barmě.

A: Mezi další priority české zahraniční politiky patří oblast bývalé Jugoslávie. Jaká je diplomatická aktivita Česka na Balkáně? Proč neprosazuje Česko vstup balkánských států do Evropské unie?

Naopak, jsme příznivci a prosazujeme, aby se všechny balkánské státy dostaly co nejrychleji do Evropské unie, což pomůže stabilitě oblasti. Je v zájmu Evropy, aby byla co nejdříve sjednocena, a to úplně celá. Pomáháme také v Kosovu a Bosně a Hercegovině.

A: Jaký je oficiální postoj Česka k budoucnosti Kosova?

Nadále podporujeme Ahtisaariho plán, tedy omezenou nezávislost Kosova.

A: A Bosna a Hercegovina? I její vstup do Evropské unie podporujete?

Tam je to velice komplikované. Bosna a Hercegovina nejdříve musí udělat vnitřní reformy, pak začneme jednat o jejím přidružení k Evropské unii.

A: Je Česko pro vstup Turecka do EU? Neměla by unie jasně Turecku říct, zda jej přijme, nebo ne?

To je dlouhodobý proces. Česko i unie v zásadě podporují vstup Turecka do Evropské unie. Ani Turecko, ani Evropská unie na to ale zatím nejsou dostatečně připraveni.

A: Česko se připravuje na předsednictví Evropské unie. Místopředsedou vlády pro evropské záležitosti je Alexandr Vondra. V Bruselu je silná pozice europoslance Jana Zahradila, prezident Václav Klaus také ovlivňuje zahraniční politiku. Není česká zahraniční politika příliš roztříštěná?

Podle koaliční smlouvy byl vytvořen útvar, který má na starosti přípravu našeho předsednictví, a to je úřad pana Vondry. Pan europoslanec Zahradil pracuje v Bruselu z pověření pana Vondry. To není třetí instance. Tedy pan Vondra má na starosti předsednictví a já mám na starosti evropské vztahy a politiku, čili roztříštěnost tam není.

A: Příští týden se bude rozhodovat o tom, zda se Česko stane nestálým členem Rady bezpečnosti OSN. Co by to pro Česko znamenalo?

Zvýšilo by se světové povědomí o České republice a naše prestiž. Kromě nás usiluje o členství ještě Chorvatsko a naše šance jsou dobré. Rada bezpečnosti usiluje o mír na světě a utišení konfliktů, ale zatím nevím, co budeme v Radě konkrétně ovlivňovat, to záleží na aktuální situaci.

A: Mohou čeští politici snížit šance Česka na členství v Radě bezpečnosti? Mám na mysli například vystoupení Václava Klause v OSN o globálním klimatu.

Vystoupení pana prezidenta v OSN není okrajová záležitost. Ale jestli některý stát bude názory prezidenta pobouřen tak, že nám odmítne dát hlas? O ničem takovém nevím.

A: Kolik nás bude případné členství v Radě bezpečnosti stát?

Není to tak strašné. Posílíme delegaci v New Yorku a najmeme tam kanceláře navíc. Takže jisté miliony navíc to bude stát, ale předsednictví Evropské unie bude nepoměrně nákladnější záležitost.

MZV

**PROHLÁŠENÍ MZV ČR
K TZV. „VOLBÁM DO MÍSTNÍCH SAMOSPRÁV“
V NÁHORNÍM KARABACHU
(16.10.2007)**

Dne 14. října 2007 se konaly tzv. „volby do místních samospráv“ v Náhorním Karabachu. Ministerstvo zahraničních věcí ČR zastává názor, že volby do místních samospráv v Náhorním Karabachu mohou být uznány jako legitimní, pouze pokud bude běžencům umožněn návrat domů a tím i účast ve volebním aktu.

Ministerstvo zahraničních věcí ČR vyjadřuje přesvědčení, že podobné jednostranné akce nepřispívají k úsilí mezinárodního společenství o dosažení mírového řešení konfliktu v Náhorním Karabachu.

Česká republika plně podporuje činnost Minské skupiny OBSE a jejích spolupředsedů a vyzývá strany konfliktu k dalším mírovým procesům.

MZV

**ROZHOVOR REDAKTORA WOLFGANGA JUNGA
S MINISTREM SCHWARZENBERGEM V PRAGER ZEITUNG (V NĚMČINĚ)
ENTSCULDIGUNG, ABER DAS IST BLÖDSINN
(18.10.2007)**

Herr Außenminister, Kritiker sagen, dass Tschechien mit einer US-Radaranlage automatisch an jedem Krieg beteiligt wäre, den die USA führen.

Nein. Ein solches Radar steht zum Beispiel in England oder Dänemark. Das bedeutet nicht automatisch, dass diese Länder in jeden Krieg verwickelt sind. Entschuldigung, aber das ist Blödsinn.

Stimmt die Information, dass andere Länder Agenten in Westböhmen einsetzen, um das in der Brdy-Region geplante Radar zu verhindern?

Das ist bedauerlicherweise Fakt. Selbstverständlich haben verschiedene Nachrichtendienste hier ihre Leute, wozu hat man Agenten? Bemerkenswerterweise sind sie in letzter Zeit oft in recht entlegenen Dörfern der Brdy-Berge anzutreffen. Es wäre ja auch eine Illusion anzunehmen, dass ein solches Netz nicht eingesetzt wird.

Tschechiens Botschafter in Washington, Petr Kolář, hat vor kurzem gesagt, er vermisse von den USA eine Garantie, dass sie das System wirklich bauen wollen. Damit Tschechien nicht am Ende dumm dasteht.

Ich teile seine Befürchtungen nicht. Beide große Parteien des US-Parlaments sind an dem Projekt interessiert. Und sowohl unter demokratischen als auch unter republikanischen Präsidenten wurde an seiner Umsetzung gearbeitet. Ich bin überzeugt, dass auch die nächste Repräsentation in Washington daran arbeitet.

Was macht Sie sicher?

Weil das System leider notwendig ist. Man darf nicht vergessen, dass der technische Fortschritt sich stets beschleunigt und heute viele Länder in der Lage sind, Massenvernichtungswaffen und Interkontinentalraketen zu entwickeln. Dieser Kreis wird sich eher vergrößern. Es ist nicht mehr wie vor 50 Jahren, als die hoch entwickelte Technik den USA, Europa und der UdSSR vorbehalten war.

Welche These gegen das System wären Sie bereit anzuerkennen?

Theoretisch wäre das Argument interessant, dass das geplante Raketenabwehrsystem den Rüstungswettlauf beschleunigt. Wenn man sich allerdings näher mit der Sache beschäftigt, sieht man, dass der Iran seit vielen Jahren konsequent an seinem Programm arbeitet und in Russland die Aufrüstung vorangetrieben wird. Auch die chinesische Volksarmee besitzt ein viel höheres Budget als früher. Tut mir Leid, aber die Welt ist eben, wie sie ist.

In der Diskussion über das geplante Raketenabwehrsystem schreiben viele dem anstehenden Besuch von US-Verteidigungsminister Robert Gates in Prag eine Schlüsselrolle zu. Sie auch?

Nein. Der Besuch unterstreicht eher die Bedeutung dieses gemeinsamen Projekts auch gegenüber seinen derzeitigen Gegnern. Die Verhandlungen zwischen Prag und Washington laufen gut. Ich nehme an, dass die Verträge Ende des Jahres fertig sein werden.

Kritiker sagen angesichts der hohen Zahl der Gegner des Systems in Tschechien, dass die USA viel zu spät persönliche Präsenz zeigen.

Das glaube ich nicht. Man sollte die Wirkung solcher Besuche nicht überschätzen. Die Menschen werden zwar sehen, dass es den Amerikanern ernst ist mit dem Projekt. Aber eine wesentliche Änderung der öffentlichen Meinung erwarte ich ehrlich gesagt nicht.

Sehen Sie in Tschechien überhaupt eine Veränderung der öffentlichen Meinung seit dem offiziellen Antrag der USA an Prag Mitte Januar?

Ja. Sehr langsam beginnt in politischen Zirkeln eine seriöse Debatte. Wir werden sehen, ob unsere Aufklärungskampagne noch eine gewisse Verbesserung des Images mit sich bringen wird. Wesentlich ist, dass wir das Projekt im Parlament durchbringen.

Wagen Sie eine Prognose?

Wir werden mit angelegten Ohren durchkommen.

Der tschechische Staatspräsident Václav Klaus meint, dass eine möglicherweise zu erwartende Mehrheit von 102 zu 98 Stimmen im Parlament für ein solches Projekt zu knapp wäre. Hat er Recht?

Tja, es wäre ja schön, wenn wir eine deutlichere Mehrheit hätten. Ich hoffe ebenfalls, dass es auch in der Opposition Abgeordnete gibt, die sich der Bedeutung des Projekts bewusst sind und eine Entscheidung für die Sicherheit Europas fällen. Insofern sehe ich die Möglichkeit schon gegeben. Und wenn nicht: Mehrheit ist Mehrheit, das ist das Wesentliche eines parlamentarischen Systems. Und manchmal muss man eben mit knappen Mehrheiten auskommen. Punkt.

Einer der schärfsten Gegner des Abwehrsystems ist Russland. Wie schätzen Sie die aktuelle Entwicklung dort ein?

Über die angebliche Vakuumbombe weiß ich noch zu wenig. Aber sie ist leider ein Beweis für das Rüsten. Eine solche Bombe benötigt einen erheblichen wissenschaftlichen und technischen Aufwand. Ganz sicher hat Russland sie nicht erst entwickelt, als es gehört hat, dass Tschechien über ein Radar in der Nähe von Rokycany nachdenkt. Natürlich rüstet auch Russland auf, und das unabhängig davon, ob in Westböhmen ein Radar und in Polen ein US-Raketensilo stehen wird. Da brauchen wir uns keine Illusionen zu machen.

Und die politische Entwicklung in Moskau?

Es ist bedauerlich, dass die beträchtlichen Mittel, die Russland durch die Preise bei Öl und Gas zur Verfügung stehen, nicht in die Infrastruktur eingebracht werden. Moskau ist heute eine veränderte Stadt, aber wenn Sie ins Land fahren, sieht die Sache anders aus. Dort wäre viel zu investieren, damit die breite Masse an den Änderungen teilnimmt. Aber je enger der Kreis der Entscheider, desto enger das Denken. Wenn man sich zum Beispiel den Kreis anschaut, aus dem die heutigen Machträger requiriert werden, ist da oft eine Verbindung nach Sankt Petersburg oder zum Geheimdienst. Da haben ja früher die Zaren aus einem breiteren Repertoire geschöpft.

In den vergangenen Monaten war Ihr Land einer der schärfsten Kritiker des mittlerweile geänderten EU-Verfassungsvertrags. Ist Tschechien jetzt mit den so genannten „neuen Grundlagen“ zufrieden?

Schwarzenberg: Mir ging es bei dem Dokument um eine Klarstellung. Man strebt darin an, dass es bis Ende 2008 ratifiziert wird. Nun gut, das kann man sich wünschen. Aber man kann nicht automatisch davon ausgehen, dass das klappt. Und da habe ich um Klärung gebeten, was passiert, falls es nicht klappt. Das berührt nämlich wesentlich die tschechische EU-Ratspräsidentschaft Anfang 2009. Man kann nicht mit Wunschvorstellung antreten und dann nicht wissen, wie es weitergeht. Dass wir uns darüber hinaus eine größere Liberalisierung und eine Stärkung der nationalen Parlamente wünschen würden, ist klar. Aber das geht über unser Mandat hinaus.

Prag will das Paket demnach nicht aufschnüren?

Ich glaube, das will keiner. Auch Polen nicht, habe ich den Eindruck. Nichtsdestotrotz wird es wohl auch beim nächsten EU-Gipfel ein Hin und Her geben, nach dem man erst um drei Uhr früh erschöpft verkündet, dass man einen Kompromiss gefunden hat. Das gehört gewissermaßen zum Protokoll – jeder muss schließlich für das heimische Publikum beweisen, dass er bis zum letzten Moment gekämpft hat. Für die nationalen Interessen oder was auch immer.

MZV

**ROZHOVOR REDAKTORA JANA MACHÁČKA
S MINISTREM KARLEM SCHWARZENBERGEM
V PŘÍLOZE HOSPODÁŘSKÝCH NOVIN VÍKEND HN
DAŘÍ SE NÁM PŘÍLIŠ DOBŘE A ZAČÍNÁME Z TOHO BLBNOUT
(19.10.2007)**

Studoval práva ve Vídni i Štýrském Hradci a lesnictví v Mnichově. Spravoval rozsáhlý rodový majetek, podnikal, pomáhal pronásledovaným a utlačovaným, vedl kancelář československého prezidenta, ale s oblibou se označoval za »pouhého hospodského a hajného«. Od ledna potomek starého šlechtického rodu, který na sklonku roku oslaví sedmdesátiny, řídí českou zahraniční politiku.

Jako ministr teď neustále buď poletujete po Praze, nebo jste na nějaké diplomatické cestě. Nestýská se vám po životě správce majetku, který přejíždí z Rakouska do Čech a pak zase třeba do Bavorska?

Po správě majetku se mi nestýská. Jsem moc rád, že to zcela převzal syn a že to nemusím dělat. Podmínky v byznysu se také rychle mění, takže už bych na to dneska asi nestačil, syn je mnohem lepší. Jinak, samozřejmě, ta naprostá svázanost ministerské funkce a fakt, že nemám na nic dalšího čas, mi strašně vadí. Byly různé výstavy, které bych velmi rád viděl, konference, které mne zajímají... Spoustu věcí, které by mne těšily, si musím odříci. Volný čas mi strašně chybí.

V knížce rozhovorů s Karlem Hvizďalou říkáte, že jste schopen poznat dalšího aristokrata v místnosti. Podle čeho?

Už to není stoprocentní a taky se to od generace ke generaci oslabuje, u mladších jsou ty charakteristiky slabší než dříve. Ale pořád existují. Je známá vězeňská historka z 50. let, kdy při procházce na dvoře volá jeden vězeň na druhého: A kdo seš vlastně?

Máte nějaké kolegy aristokraty v evropské politice?

Na ministerské úrovni toho času nikoliv, jinak v politice je jich dost.

Jedním ze znaků aristokracie je školní výuka v různých jazycích, což v dospělosti vede k plynulému přecházení z jazyka do jazyka. Když mají zelení ministerstvo školství, mohli byste se pokusit to prosadit...

Měli bychom určitě prosazovat lepší výuku jazyků, ne pouze angličtinu. Ale především by se děti měly naučit lépe česky. V televizi, v novinách, v politice, v úředních spisech je úroveň češtiny hrozná.

Vám se to říká, když jste si zakonzervoval krásnou češtinu 40. let...

To bylo samozřejmě dáno jednak izolací, ale také přísnou výchovou. Otec vždycky okamžitě zařval, jakmile jsme udělali v češtině nějakou chybu. Je to podobné jako u Čechů v Rumunsku, kde dosud mluví krásnou češtinou, která je hezčí než naše.

Rád srovnáváte Rakušany s Čechy. Vztahy prý máme napjaté, protože jsme příbuzní a jsme si příliš podobní. Jiří Peňás s vámi nedávno polemizoval. Stačí prý, když se člověk podívá na rakouskou pořádkumilovnost a čistotnost - a hned ho úvahy o příbuzenství přejdou...

Tady je podle mne rozdíl času. V rakouské hospodě to před čtyřiceti lety vypadalo stejně jako ještě před několika lety u nás. Když si vzpomenete, jak vypadal - s odpuštěním - hajzl v pražské hospodě před rokem 1989, a srovnáte to s tím, jak vypadá dnes, dosáhli jsme neskutečného pokroku, a to i na venkově. To je vývoj. V roce 1950 ten rozdíl neexistoval a za deset let už zase skoro nebude existovat.

Ale česká společnost je přece úplně plebejská, Rakušané jsou navíc dost nábožensky založení.

I v Rakousku má dnes náboženství daleko menší vliv a není niterně tak podstatné jako ještě v předešlé generaci. Má vliv spíše kulturní, to máte pravdu. V Rakousku se lidé alespoň stydí. Tady taky, když si někdo osvojil miliony či miliardy, vystavuje to na odiv, což v Rakousku není.

Nedávno jste kdesi říkal, že společenská situace v Rakousku je dnes taková, že váš syn by se asi se sociálními demokraty stýkat nemohl. Zatímco vy jste se v 70. a 80. letech stýkal ve vídeňských salonech jak s levicí, tak s pravicí.

Teď už to je bohudíky zase možné a syn má opět vztahy na obou stranách. Hlavní rozdíl je, že můj syn je mnohem konzervativnější než já. Já jsem měl a mám dodnes osobní kamarády i ze studentských let taky mezi sociálními demokraty, zatímco on je nemá.

Jak se dívají Rakušané na korupci? Mnozí z nich se vůbec netají tím, že když je třeba v postkomunistickém světě uplácat, tak to činí.

Korupce existuje bohužel všude, tedy i v Rakousku. Byly tam skandály s dálnicemi, potíže s bankou BAWAG... Je bohužel pravda - a v tom nejedou Rakušané sami - že oni vycházejí z předpokladu, že v našich zemích se musí podplácet, když tu chtějí dělat byznys. Ale je to stejně falešná morálka, jako když jdou mužští do hampejzu a opovrhují těmi holkami, co tam pracují, a sami se pak považují za kabrňáky. Mnozí západní byznysmeni se chovají podobně.

Hodně se mluví o tom, že společnosti jako maďarská a polská, ale do určité míry i slovenská a česká, jsou hluboce rozděleny na dva nepřátelské tábory, které nejsou schopny komunikovat. Asi to však nebude pouze postkomunistický fenomén, protože sám jste nedávno poznamenal, že v Rakousku to začíná být obdobné...

Ono se to v Rakousku přiosťřilo, ale nyní je u moci opět veliká koalice, takže se to zas trochu otupilo, nikdy to ale nebylo tak silné jako třeba v Maďarsku. Paradoxní na tom ovšem je, že ideologické rozdíly vůbec nejsou veliké. Ve skutečnosti jsou ty strany napravo či nalevo velice podobné. Jde spíše o osobnostní a mocenské spory. Takže více než starobylé ideologické spory mi to připomíná nenávisť mezi spartány a slávisty.

A je to tedy problém, nebo se přehání? Sám jste členem koaliční vlády, která stojí na velmi úzké většině a určitě nevyhledává konsenzuální politiku. Bude se podle vás vývoj v Polsku a Maďarsku ještě zhoršovat, než dojde ke zlepšení?

Z tohoto vývoje mám poněkud obavy. A nejen z toho, že si vytváříme pravicové a levicové modly a v rámci uctívání těchto bůžků nadáváme na souseda. Mám obavy také z toho, jak se v Maďarsku a na Slovensku objevuje přízrak pitomého nacionalismu.

To, co se teď ve střední Evropě odehrává, je nedobrý návrat starých časů. Argumenty, které se používaly ve 30. letech minulého století, se zase vesele objevují. A z toho mám jisté obavy, to vám řeknu docela upřímně. Je to nedobré. Zdá se, že se nám zase daří příliš dobře a začínáme z toho blbnout na kvadrát.

Ve Vídni, přímo před Schwarzenberským palácem, se nachází gigantický pomník sovětské armádě. Jak se Schwarzenbergové s tím pomníkem sžili?

Ale docela dobře. Za prvé je to pomník padlým, a to má člověk ctít, ať jde o jakoukoli armádu. Ti kluci jistě nepadli rádi a bojovali tam za osvobození Vídně, tak budiž jim všechna čest. Ale s tím pomníkem je spjatá vtipná historka. U schwarzenberského panství v Bavorsku, kde sídlilo Prečanovo dokumentační středisko, je městečko Scheinfeld a tam pod naší ochranou existovala po staletí židovská čtvrť. A před nějakými šesti lety vídeňské noviny Kurier objevily v Moskvě staříčkého pána, který byl stavebním inženýrem právě té divize, jejíž pomník u Schwarzenberského paláce ve Vídni stojí. Bydlel v nějakém moskevském paneláku a - to jsem tedy koukal - jmenoval se Scheinfeldov. Tedy očividně pocházel z židovské rodiny, která původně žila v tom »našem« Scheinfeldu a přes Polsko se dostal do Ruska. A pak přišel postavit ten pomník vedle Schwarzenberského paláce...

Tím se tak trochu dostáváme k současnosti. Většina české politické elity si, zdá se, uvědomuje, že Rusko začíná být nebezpečné, že jako by přestávalo vědět, kde má vlastně hranice. Jaký je ale vlastně vztah Rakušanů k Rusům? A jde to srovnat třeba se vztahem Němců k Rusům?

Myslím, že je to obdobné, protože Rakušané v rámci wehrmachtu bojovali také v Rusku a dokonce většina rakouských pluků bojovala právě v Rusku. To mělo dva důsledky. Díky tomu, co Rakušané viděli na vlastní oči v Rusku, dopadli komunisté v poválečných volbách v Rakousku špatně. Protože Rakušané viděli, že Rusko spravované komunisty je hladová, zbídačelá země. A Rakušané byli samozřejmě šťastní, když od nich Sověti v roce 1955 odešli. Vztah k Rusům byl ostražitý a určitě ne přátelský. Teď se to naprosto změnilo. Rakouské firmy jsou v Rusku velice činné, Rakušané mají v Rusku banky. Rakouská stavební společnost Strabag převezme větší část výstavby pro olympijské hry v Soči atd. Obchody jsou velmi čilé. Rusko a ruská diplomacie si myslím vybraly Rakousko, aby dokázaly, jak dobře umějí spolupracovat s jinými zeměmi, jak jsou vstřícní a přátelští. Oficiální návštěva prezidenta Putina proběhla minulý rok v největší slávě. Putin jezdil na lyže do Rakous a ještě než byl prezidentem, strávil v Rakousku dovolenou. Putin sám má s Rakušany velmi dobré vztahy. Bývalý slavný rakouský lyžař Karl Schranz je Putinovým osobním přítelem, jezdí k němu na daču... Putin osobně má k Rakousku velice vřelý vztah a rakouská vláda se snaží mít co nejlepší vztahy s ruskou federací. Jako neutrální země to má poněkud snazší.

A pokud jde o vztah Němců k Rusům - do jaké míry se do nich promítá fakt, že to byli Němci, kdo napadl bývalý Sovětský svaz? Možná kvůli tomu nevidí Rusy jako možné agresory? Nemají třeba Němci pocit, že to s Rusy umí, viz pakt Molotov - Ribbentrop?

To má mnohem hlubší kořeny. Jde to více než dvě stě let zpátky. Už bývalé pruské království se snažilo mít co nejlepší vztahy s carským Ruskem. Byly to tehdy sousední země a měly společný zájem potlačit Poláky, tedy hlavně za Bismarcka. Úzké vztahy Ruska a potom již císařského Německa byly založeny na společném zájmu udržet Polsko rozdělené. Rusové měli před Němci obrovskou úctu. Spoustu

technických dovedností a pokroku i vojenských dovedností přinesli do Ruska různí Němci. Třeba pobaltští Němci, kteří až do první světové války měli vynikající místa v ruské diplomacii a v armádě. Poslední ruský carský velvyslanec v Londýně byl hrabě Lambsdorff, vzdálenější strýc německého politika. Na druhé straně Prusko žilo pod hlubokým dojmem z Ruska. Slavná německá vojenská čepice byla převzata od Rusů. Placaté čepice jsou původně ruský vynález. Za výmarské republiky probíhala tajná cvičení německé armády v Rusku a podobně. Tradiční pruská a posléze německá politika zdůrazňovala udržování přátelských vztahů s Ruskem. Tato tradice v německé politice tedy existuje více než dvě stě let.

Když si člověk vybaví některé české slavjanofilské obrozence, kteří se chtěli přivínořit k Rusku, může se to zdát absurdní. Jenže Rusko tehdy končilo v Krakově, bylo de facto sousedem, bylo za humny. Na to dnes leckdo zapomíná...

Jediný, kdo tehdy rozpoznal akutní nebezpečí Ruska, byl vůbec nejbystřejší politický duch 19. století - Karel Havlíček Borovský. Když si přečtete jeho dopisy z Ruska, pochopíte, že byl vůči Rusku velice ostražitý, a proto chtěl reformovat mocnářství. Tušil, že jinak bude ruské nebezpečí velice intenzivní. A slavná je i Palackého věta: Rozpadne-li se mocnářství, nové republiky a republičky budou vítány základ pro univerzální monarchii ruskou.

Pozoruhodné je, že když dnešní německá kancléřka organizuje »kruhovou obranu« před tzv. suverénními fondy, jako nepřítel je vnímán čínský, nikoli ruský kapitál. Z českého pohledu se to zdá být poněkud absurdní...

Nesmíme zapomenout, že Němci byli strašně překvapeni, jak bystře Číňané okopírovali vyspělé výrobky, které Němci do Číny vyváželi a mysleli si, že to bude velký obchod. Po krátké době se ale objevily obdobné produkty čínské a Číňané řekli Němcům nazdar. Z hlediska perspektiv německého průmyslu mají Němci z Číny velké obavy. A obavy Německa před ovládnutím bankovníctví čínským kapitálem mohou být opodstatněné. Nesmíte zapomínat na ohromné devizové zásoby, které dnes Čína má.

Jako ministr zahraničí pracujete na posílení vztahů s Francií. Souvisí to také s tím, že zájmy našich sousedů, Německa a Rakouska, vůči Rusku jsou jiné než zájmy naše? Nebo jsou ještě další důvody pro posilování vztahů s Francií?

Tady jsou dvě věci, které nesmíme zapomenout. Je bohužel fakt, že od roku 1990 se poněkud zanedbávaly vztahy s Francií. Byli jsme orientováni především na Spojené státy a Británii, případně na Německo. Francii jsme zanedbávali. K tomu přispěly různé okolnosti, například slabší francouzské vlády v posledních letech Chirakova prezidentství. Na každý pád jako by v české politice ještě po tak dlouhé době doznívalo zklamání z Francie v době Mnichova. Za první republiky jsme se orientovali především a příliš na Francii, a v posledních sedmnácti letech jsme se zase na Francii orientovali málo. Na našem ministerstvu je příliš málo diplomatů, kteří umí francouzsky a podobně. Tudíž jsem velice šťastný, že jsme přišli na to, že Francie je veledůležitá evropská země, která poskytuje veliké možnosti a v osobě prezidenta Sarkozyho se objevil opravdu zajímavý politik, který je očividně odhodlán probudit Francii z jejího poklidného spánku. Chce Francii vidět v čele Evropy, pro což má z různých důvodů právě nyní skvělou příležitost, protože možnosti Angely Merkelové jsou bohužel omezeny velkou koalicí, což je trošku obtížná forma vlády, a britský premiér Gordon Brown se musí starat o vnitropolitickou scénu, aby vyhrál

volby. Nám ale také vyhovuje, že prezident Sarkozy opustil takovou tu věčnou francouzskou konfrontaci se Spojenými státy a naopak chce francouzskou politiku více koordinovat s tou americkou.

Jste ministrem zahraničí, Saša Vondra je místopředsedou vlády pro evropské záležitosti. Se Sašou Vondrou se znáte a přátelíte dlouho, ale nepřidělává vám to trochu práci? Například je tu logická otázka, do jaké míry vaše aparáty spolupracují a do jaké míry si hází klacky pod nohy...

V politice musíme vycházet z daností a koaliční smlouva je, jaká je. Vznik úřadu pro evropské záležitosti je docela rozumný, mají to tak i mnohé jiné evropské státy, například Švédsko a podobně, protože evropská agenda je velice obsáhlá a obtížná. Je celkem rozumné, že se o to stará samostatný úřad. Ale tak, jak máme v Česku volební právo naruby a většinový systém, který bychom měli mít ve sněmovně, máme v Senátu, podobné je to s těmi úřady. Bylo by jaksí lepší, kdyby ministerstvo obsáhlo vše a ten zvláštní úřad byl spíše přičleněn k němu. Ale politické danosti to určují jinak. Se Sašou si dobře rozumíme a potíže se nám podařilo zatím překlenout. Žárlivosti budou vždycky existovat a trošku jiné aranžmá by bylo jistě snazší, ale koalice je kompromis a musím s tím pracovat. Ale přiznávám, že kdybychom nebyli se Sašou dlouholetí kamarádi, tak se to dostalo do velkých obtíží.

Ve vládě reprezentujete zelené, tedy proevropskou stranu. Co říkáte na kritiku, že ten proevropský hlas je poměrně málo slyšet?

Nechtěl bych se nějak halasně propagovat. Nicméně když se podíváme na hlasy, které zaznívaly na začátku roku, a když se podíváme na výsledky naší politiky v Evropské unii, tak si myslím, že vznikl velice rozumný kompromis mezi proevropskými lidovci a zelenými a skeptičtější ODS. Všichni víme, že v Evropě musíme žít a působit a máme někdy poněkud odlišné názory na to, jak má být Evropa organizována.

Kritický hlas vůči Evropské unii občas neškodí a na druhé straně ODS už uznává, že má Evropská unie své výhody.

Není trochu trapné, když vláda odvolá velvyslance při EU Jana Kohouta, a vy ho přijmete jako svého náměstka?

Pan velvyslanec Kohout je jeden ze špičkových diplomatů České republiky. V každé diplomacii, i v americké nebo německé, jsou určité posty podmíněny politickým souzněním. Takže chápu přání pana premiéra a místopředsedy vlády zodpovědného za evropské záležitosti, že tam chtějí mít někoho, kdo s nimi politicky více souhlasí. Na druhé straně je pan Kohout vysoce kvalifikovaný člověk a tolik lidí v tom aparátu nemám, abych si mohl dovolit dobrými lidmi plýtvat. Já si jeho práce velice vážím a pro mne jako ministra zahraničí nehraje tak velkou roli, jak je úředník politicky orientován. A on jistě nevnáší svou politickou orientaci do své práce.

Také jsme se mohli doslechnout, že vaše zahraniční politika je nedostatečně zelená.

Od té doby jsem měl tu čest a potěšení udělat republikové radě Strany zelených přednášku o naší zahraniční politice, co se týká klimatické politiky, jistých aspektů evropské politiky nebo včlenění radaru do architektury NATO. Takže si myslím, že členové rady to pochopili. Že vždycky bude někdo nespokojený, to je úplně normální a jasné. V koalici není možné, aby ministři zastávali čistě stranická hlediska.

V nakladatelství Torst právě vyšlo souborné dílo vašeho otce. Co o té knize soudíte?

Jsem nesmírně šťasten, že se to konečně objevilo na světle božím. Mnohé myšlenky jsou tam dodnes platné a stojí za to o nich přemýšlet. Je to velmi originální kniha, můj otec byl totiž velký svéráz. *

"To, co se teď ve střední Evropě odehrává, je nedobry návrat starých časů. Argumenty, které se používaly ve 30. letech minulého století, se zase vesele objevují. A z toho mám jisté obavy."

Karel Jan Schwarzenberg (*1937)

Senátor a ministr zahraničí České republiky. Narodil se v Praze, pochází z orlické větve šlechtického rodu Schwarzenbergů. V roce 1948 s rodinou emigroval do Rakouska. Studoval práva ve Vídni a ve Štýrském Hradci a lesnictví v Mnichově. Kromě podnikání a správy rodového majetku se výrazně angažoval i na poli lidských práv - mj. byl v letech 1985 až 1990 předsedou Mezinárodní helsinské federace pro lidská práva. Před rokem 1989 významně pomáhal českému exilu, na jeho zámku u bavorského Scheinfeldu sídlilo Československé dokumentační středisko -archiv čs. disentu a exilu. Byl vedoucím kanceláře a později kancléřem prezidenta ČSFR. Je nositelem řady ocenění a vyznamenání, mj. Ceny lidských práv Rady Evropy a Řádu Tomáše Garrigua Masaryka. Od roku 1988 je rozvedený, bývalá manželka Terezie, rozená hraběnka z Hardeggu, je lékařkou a žije ve Vídni. Karel Schwarzenberg má tři děti - syny Jana Nepomuka Ondřeje a Karla Filipa a dceru Annu Karolinu.

MZV

**ROZHOVOR NÁMĚSTKA MINISTRA ZAHRANIČÍ TOMÁŠE POJARA
PRO DENÍK MF DNES
PŘIZVAT RUSKOU VOJENSKOU MISI NENÍ ŠPATNÉ
(24.10.2007)**

Proč má smysl sem Rusy přizvat?

My jsme pro maximální transparentnost toho systému. A to i k ruské straně. Ale zatím ani neznáme odpověď Moskvy na americký návrh.

Slibuje si od toho česká vláda, že se radar stane přijatelnější i pro naše levicové poslance?

Nám jde o to, aby byla posílena bezpečnost České republiky i celého aliančního území. To by se samozřejmě mělo stát součástí debaty v českém parlamentu.

Necítí se ministerstvo zahraničí trochu jako páté kolo u vozu ve chvíli, kdy o zprovoznění radaru budou rozhodovat i Rusové svým souhlasem, zda existují hrozby z Íránu?

O zprovoznění radaru nebudou rozhodovat Rusové. O tom, jestli si otestují svoje rakety, si patrně rozhodnou Íránci sami.

Americký návrh Rusku říká, že obě země musí souhlasit, že jde o hrozbu, pak bude radar zprovozněn.

Ne. Pokud bude vystřelena raketa schopná doletět do Evropy, tak o tom, jestli to je opravdu raketa s takovým doletem, nebude rozhodovat Ruská federace.

Autor: tdm

www.ods.cz

ČESKÁ ZAHRANIČNÍ AKTIVITA NA DALŠÍCH ÚROVNÍCH

**TISKOVÁ ZPRÁVA ČSSD
LISABONSKÁ SMLOUVA DĚLÁ Z KAŽDÉHO ČLENA EU
TĚŽKOU VÁHU
(19.10.2007)**

Lisabonská smlouva je dobrou zprávou pro všechny Evropany. Dohoda všech dvaceti sedmi států v EU na znění reformní smlouvy je prvním předpokladem pro splnění globální odpovědnosti EU, kterou má vůči občanům všech členských států. Znamená to, že dokáže efektivněji a pružněji rozhodovat a nadále tak zajišťovat svým občanům bezpečí v tom nejširším slova smyslu.

Od EU občané očekávají ochranu před terorismem, organizovaným zločinem, zajištění rovnosti šancí, energetické bezpečnosti, zdravého životního prostředí a sociálních standardů evropského sociálního modelu. Jak se ukázalo v případě Západního Balkánu, není samozřejmou záležitostí ani život v míru. I k tomu je potřebná společná politická vůle a mechanismy, které válečné konflikty na kontinentu činí nejen nemyslitelnými, ale také nemožnými tak, jak to je zabudováno v samotných základech EU. I to je odpovědnost politických reprezentací všech členských států a EU jako celku.

Za symbolické lze označit, že nová akceschopnost EU bude nést stejný název jako Lisabonská strategie. Lisabonská strategie, podpořena Lisabonskou smlouvou, jistě povede k maximální konkurenceschopnosti a kvalitě života Evropanů v globálním světě. Schopnost EU společné reprezentace bezpečnostní a zahraniční politiky členských států, včetně společného hájení hospodářských zájmů minimálně v prostoru eurozóny, činí i z jednotlivých států EU významného hráče na globální scéně. Váha EU, a tedy také každého jednotlivého členského státu EU, je tak srovnatelná s tak těžkými váhami, jako jsou USA a Rusko dohromady, Indie, Čína nebo Brazílie.

Je dobře, že tento fakt konečně pochopila i Topolánková vláda a ke společném evropskému řešení se přidala. Na vládě nyní je, aby dohodnutou mezinárodní smlouvu, která bude podepsána 13. prosince v Lisabonu, pak co nejrychleji předložila Parlamentu ČR k ratifikaci a tuto ratifikaci prosadila.

Alena Gajdůšková
předsedkyně senátorského klubu ČSSD

www.cssd.cz

**TISKOVÉ PROHLÁŠENÍ MÍSTOPŘEDSEDY SBORU
ODBORNÝCH MLUVČÍCH KSČM PRO ZAHRANIČÍ A EU
A POSLANCE EVROPSKÉHO PARLAMENTU
MILOSLAVA RANSDORFA
K NOVÉ EVROPSKÉ REFORMNÍ SMLouvĚ
(24.10.2007)**

Reformní smlouva nepředstavuje nic nového. Je to snaha pod jiným názvem zachovat stejný obsah zděděný z evropské ústavní smlouvy.

Listina práv je přesunuta do příloh, otevírá se cesta pro posílení role velkých států, pro militarizaci, pro větší neprůhlednost, pro evropskou byrokracii a oslabení demokratických procedur. Důraz se přesouvá od koncepce federalismu k myšlence mezistátní spolupráce.

Jsou v ní sice některé pozitivní rysy (např. vtažení národních parlamentů do evropského legislativního procesu), ale není to cesta k Evropě národů, budované zdola, na základě stálé konzultace s evropským veřejným míněním.

Trvalým požadavkem komunistické levice je, aby občané o této smlouvě rozhodli v referendu.

Miloslav Ransdorf, europoslanec KSČM

www.kscm.cz

Obsah:

PREZIDENT ČESKÉ REPUBLIKY	1
PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY POSLANECKÁ SNĚMOVNA	6
PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY SENÁT	24
VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY	27
MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ	56
ČESKÁ ZAHRANIČNÍ AKTIVITA NA DALŠÍCH ÚROVNÍCH	70

Není-li u jednotlivých příspěvků uvedeno jinak, bylo použito informací ze zdrojů ČTK

ISSN 1210-5600

Zahraniční politika České republiky – Dokumenty.
Vydává odbor administrativy a zpracování informací
Ministerstva zahraničních věcí ČR, Praha.
Odpovědný redaktor PhDr. Vladimír Chaloupka